

Seat No.	
----------	--

**B.A. Media and Mass Communication (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November - 2025
AEC-English/English for communication (ENG-101)**

Day & Date: Friday, 07-11-2025

Max. Marks: 30

Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

06

- 1) What does Encoding involve in the communication Process?
 - a) Receiving the Message
 - b) Interpreting the Message
 - c) Translating thought into a Message
 - d) Providing Feedback
- 2) What is a key Characteristic of clear communication?
 - a) Using Jargon
 - b) Being Vague
 - c) Using Simple Language
 - d) Being Lengthy
- 3) Which barrier is caused by different cultural background?
 - a) Technological
 - b) Organizational
 - c) Cultural
 - d) Physical Set
- 4) What is the primary purpose of an Interview?
 - a) To assess the candidate's appearance
 - b) To test the candidate general knowledge
 - c) To evaluate the candidate suitability for the job
 - d) To check the candidate's punctuality
- 5) Why should you review your resume before an interview?
 - a) To remember data
 - b) To be Familiar with your experiences
 - c) To Change the layout
 - d) To shorten it
- 6) What is the most important aspect of body language during an interview?
 - a) Crossing your arms
 - b) Making consistent eye contact
 - c) Fidgeting
 - d) Avoiding eye contact

Q.2 Write short answers. (Any Two)

06

- a) Explain the importance of feedback in communication?
- b) Without communication life is incomplete explain?
- c) Explain Dos and Don'ts in an interview?
- d) What is Group Discussion?

Q.3 Write Short note. (Any Two)

06

- a) Barriers of Effective Communication.
- b) 7c of Communication.
- c) Non-Verbal Communication.
- d) Signification of Communication.

Q.4 Write the detail Answer. (Any One)

12

- a) Discuss the components of Communication and explain the types of communication?

OR

- b) Explain each stage of communication process in details.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**बी.ए. (Media and Mass Communication) (AEDP) (सत्र - I) (नवीन)
(NEP CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर - २०२५
VES-Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy
(ICD-101)**

वार, दिनांक : शनिवार, ०८-११-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

१) भारतीय संविधान अमलात आले:

अ) १५ ऑगस्ट १९४७	ब) २६ जानेवारी १९५०
क) १५ ऑगस्ट १९४८	ड) २६ नोव्हेंबर १९४९

२) खालीलपैकी भारतीय संविधानानुसार मूलभूत अधिकार कोणता नाही?

अ) शिक्षणाचा अधिकार	ब) संपत्तीचा अधिकार
क) कामाचा अधिकार	ड) बोलण्याचा अधिकार

३) राज्याची मार्गदर्शक तत्त्वे:

अ) न्यायालयीन अंमलबजावणीसाठी असलेली
ब) न्यायालयीन अंमलबजावणीसाठी नसलेली
क) सरकारसाठी बंधनकारक
ड) संविधानाचा भाग नाहीत

४) भारताचे राष्ट्रपती निवडले जातात:

अ) थेट निवडणुकीने	ब) अप्रत्यक्ष निवडणुकीने
क) संसदेमार्फत	ड) राज्य विधिमंडळामार्फत

५) भारताच्या संघ कार्यकारी मंडळाचा प्रमुख कोण आहे?

अ) पंतप्रधान	ब) राष्ट्रपती
क) भारताचे मुख्य न्यायाधीश	ड) उपराष्ट्रपती

६) भारतीय संसदेत समावेश आहे:

अ) लोकसभा आणि राज्यसभा
ब) लोकसभा आणि राज्य विधिमंडळ
क) राज्यसभा आणि राज्य विधान परिषद
ड) लोकसभा आणि राष्ट्रपती

- प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) भारतीय संविधानाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे स्पष्टीकरण द्या.
 ब) भारतातील मूलभूत अधिकारांवरील निर्बंध काय आहेत?
 क) केंद्र न्यायव्यवस्थेची रचना स्पष्ट करा.
 ड) भारतीय संविधानाच्या उद्देशिकेचे महत्त्व काय आहे?
- प्र.३ संक्षिप्त नोंदी लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) संघ कार्यकारी मंडळ – राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती, व पंतप्रधान
 ब) भारतीय संविधानामध्ये दुरुस्ती प्रक्रिया
 क) मूलभूत कर्तव्ये व त्यांचे महत्त्व
 ड) पंचायतराज प्रणाली व त्याचे महत्त्व (७३ वी घटना दुरुस्ती)

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A. (Media and Mass Communication) (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November – 2025
VES-Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy
(ICD-101)**

Day & Date: Saturday, 08-11-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) The Constitution of India came into force on:

a) 15 th August 1947	b) 26 th January 1950
c) 15 th August 1948	d) 26 th November 1949

- 2) Which of the following is not a Fundamental Right under the Indian Constitution?

a) Right to Education	b) Right to Property
c) Right to Work	d) Right to speech

- 3) The Directive Principles of State Policy are:

a) Justiciable	b) Non-justiciable
c) Binding on the government	d) Not a part of the Constitution

- 4) The President of India is elected by:

a) Direct Election	b) Indirect Election
c) By the Parliament	d) By the State Assemblies

- 5) Who is the head of the Union Executive in India?

a) Prime Minister	b) President
c) Chief Justice of India	d) Vice President

- 6) The Indian Parliament consists of:

a) Lok Sabha and Rajya Sabha
b) Lok Sabha and State Legislative Assembly
c) Rajya Sabha and State Legislative Council
d) Lok Sabha and President

Q.2 Write short answers. (Any Two) 12

- a) Explain the salient features of the Indian Constitution.
- b) What are the limitations of Fundamental Rights in India?
- c) Discuss the composition of the Union Judiciary.
- d) What is the significance of the Preamble of the Indian Constitution?

Q.3 Write Short Notes. (Any Two)**12**

- a)** Union Executive – President, Vice President, and Prime Minister
- b)** The process of amending the Indian Constitution
- c)** Fundamental Duties and their relevance
- d)** Panchayat Raj System and its significance (73rd Amendment)

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A Media and Mass Communication (AEDP) (सत्र - I) (नवीन)
(NEP CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर / नोव्हेंबर – २०२५
IKS - Indian Knowledge System/ General IKS
(JMC01106)/(BMM01106)**

वार, दिनांक: सोमवार, १०-११-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) वैदिक संग्रह प्रामुख्याने खालीलप्रमाणे कार्य करते:
 - अ) आधुनिक साहित्यिक स्रोत
 - ब) आध्यात्मिक आणि तात्त्विक ज्ञानाचा पाया
 - क) ब्रिटिश प्रशासनाची नोंद
 - ड) व्यापार कायदांचा संग्रह
- २) प्राचीन भारतीय अंक प्रणालीने योगदान दिले:
 - अ) औद्योगिक क्रांती
 - ब) आधुनिक बीजगणिताचा विकास
 - क) वसाहती विस्तार
 - ड) सागरी शोध
- ३) प्राचीन काळातील भारतीय नगररचना सर्वात प्रसिद्ध आहे:
 - अ) हडप्पा आणि मोहेंजोदारो
 - ब) दिल्ली आणि मुंबई
 - क) तक्षशिला आणि नालंदा
 - ड) वाराणसी आणि अयोध्या
- ४) भारतीय ज्ञान प्रणालीची कोणती शाखा प्रामुख्याने आरोग्य आणि निरोगीपणावर लक्ष केंद्रित करते?
 - अ) आयुर्वेद
 - ब) खगोलशास्त्र
 - क) अभियांत्रिकी
 - ड) भाषाशास्त्र
- ५) "शाश्वत विकास" ही संकल्पना आय. के. एस. शी संरेखित करते:
 - अ) शहरी विस्तार
 - ब) पर्यावरणीय समस्यांशिवाय तांत्रिक प्रगती
 - क) पर्यावरणीय आणि आर्थिक विकासातील समतोल
 - ड) औद्योगिक शोषण

- ६) आय. के. एस. च्या तत्त्वज्ञानाचे सर्वोत्तम वर्णन असे केले जाऊ शकते:
अ) भौतिक	ब) यंत्रसामग्री
क) समग्र आणि एकात्मिक	ड) केवळ आर्थिक

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

०६

- अ) आधुनिक आरोग्य पद्धतींमध्ये आयुर्वेदाची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय अंक प्रणालीचा जागतिक गणितावर कसा प्रभाव पडला याचे वर्णन करा.
- क) पारंपरिक ज्ञान आणि शाश्वत विकास यांच्यातील संबंधांवर चर्चा करा.
- ड) भारतीय ज्ञान प्रणालीतील खगोलशास्त्राचे महत्त्व अधोरेखित करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

०६

- अ) गणित, खगोलशास्त्र आणि वैद्यकशास्त्रातील प्राचीन भारतीय कामगिरी आय. के. एस. ची तत्त्वे कशी प्रतिबिंबित करतात यावर चर्चा करा.
- ब) सर्वांगीण विकासासाठी भारतीय ज्ञान प्रणाली कला, हस्तकला आणि विज्ञान यांचे एकत्रीकरण कसे करते?

प्र.४ टिपा लिहा.

१२

शाश्वत शेती समजून घेण्यासाठी आणि आचरणात आणण्यासाठी आय. के. एस. चे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A Media and Mass Communication (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November - 2025
IKS - Indian Knowledge System/ General IKS
(JMC01106)/(BMM01106)**

Day & Date: Monday, 10-11-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

06

- 1) The Vedic Corpus primarily serves as:
 - a) A modern literary source
 - b) A foundation for spiritual and philosophical knowledge
 - c) A record of British governance
 - d) A collection of trade laws
- 2) The ancient Indian numeral system contributed to:
 - a) The Industrial Revolution
 - b) The development of modern algebra
 - c) Colonial expansion
 - d) Maritime exploration
- 3) Indian town planning in ancient times is most famously observed in:

a) Harappa and Mohenjo-Daro	b) Delhi and Mumbai
c) Taxila and Nalanda	d) Varanasi and Ayodhya
- 4) Which branch of Indian Knowledge Systems primarily focuses on health and wellness?

a) Ayurveda	b) Astronomy
c) Engineering	d) Linguistics
- 5) The concept of "Sustainable Development" aligns with IKS through:
 - a) Urban sprawl
 - b) Technological advancements without environmental concerns
 - c) Balance between ecological and economic development
 - d) Industrial exploitation
- 6) The philosophy of IKS can best be described as:

a) Materialistic	b) Mechanistic
c) Holistic and integrative	d) Exclusively economic

- Q.2 Write short answers. (Any Two)** **06**
- a) Explain the role of Ayurveda in modern wellness practices.
 - b) Describe how the Indian numeral system influenced global mathematics.
 - c) Discuss the relationship between traditional knowledge and sustainable development.
 - d) Highlight the significance of astronomy in the Indian Knowledge System.
- Q.3 Answer the following question in detail. (Any One)** **06**
- a) Discuss how ancient Indian achievements in mathematics, astronomy, and medicine reflect the principles of IKS.
 - b) How does the Indian Knowledge System integrate art, crafts, and science for holistic growth?
- Q.4 Write Short Notes.** **12**
- Elaborate on the importance of IKS in understanding and practicing sustainable agriculture.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.A. Media and Mass Communication (AEDP) (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Introduction To Communication and Mass Communication
(JMC01101)

वार, दिनांक : बुधवार, २८-१०-२०२५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) संवाद प्रक्रियेमध्ये खालीलपैकी कोणते घटक समाविष्ट आहेत?
 - अ) संदेश
 - ब) स्रोत
 - क) प्राप्तकर्ता
 - ड) वरील सर्व
- २) संवादातील शारीरिक अडथळा कोणता आहे?
 - अ) आवाज
 - ब) भाषा
 - क) अंतर
 - ड) वरील सर्व
- ३) बेरलोचे SMCR मॉडेल कशाचे प्रतिनिधित्व करते?
 - अ) स्रोत-संदेश-चॅनेल-प्राप्तकर्ता
 - ब) संदेश-स्रोत-चॅनेल-प्राप्तकर्ता
 - क) स्रोत-संदेश-प्राप्तकर्ता
 - ड) स्रोत-माध्यम-संदेश-प्राप्तकर्ता
- ४) अशाब्दिक संवाद मध्ये समाविष्ट आहे.
 - अ) लेखन
 - ब) हालचाली
 - क) बोलणे
 - ड) वाचन
- ५) सामाजिक जबाबदारी सिद्धांतामध्ये काय महत्त्वाचे आहे?
 - अ) माध्यमे पूर्णपणे मुक्त असावीत
 - ब) मीडिया सार्वजनिक हितासाठी काम करावे
 - क) सरकारचे नियंत्रण
 - ड) मीडिया पॉलिटिकल कंट्रोलसाठी

- ६) संवादातील भाषिक अडथळे कोणते आहेत?
 अ) वेगवेगळे उच्चार ब) शरीराची भाषा
 क) भावना ड) वरीलपैकी काही नाही
- ७) मास मीडियाचे उदाहरण कोणते आहे?
 अ) मित्रासोबत संवाद ब) वर्गात लेक्चर
 क) टीव्हीवरील बातम्या ड) कुटुंबातील चर्चा
- ८) सांस्कृतिक साम्राज्यवाद म्हणजे काय?
 अ) स्थानिक संस्कृतीचा प्रचार
 ब) एका संस्कृतीचे इतरांवर वर्चस्व
 क) सर्व संस्कृतींचे समान प्रतिनिधित्व
 ड) शिक्षणासाठी मीडिया
- ९) विकसनशील मीडिया सिद्धांत यावर काय भर दिला आहे?
 अ) मीडिया स्वातंत्र्य
 ब) विकासशील देशांतील मीडिया भूमिका
 क) राष्ट्रीय सुरक्षा संदर्भातील मीडिया नियंत्रण
 ड) मीडिया एक व्यावसायिक संस्था म्हणून
- १०) आंतरिक संवाद म्हणजे:
 अ) दोन लोकांमध्ये ब) व्यक्तीच्या मनामध्ये
 क) गटात ड) माध्यमांद्वारे
- ११) मीडिया जागतिकीकरणामुळे काय घडते?
 अ) राष्ट्रीय संस्कृतीचे विलगीकरण
 ब) सांस्कृतिक विनिमय वाढवतो
 क) मीडिया वापर कमी होतो
 ड) तंत्रज्ञानाचा विकास थांबवतो
- १२) शॅनन आणि वेव्हरचे संवाद मॉडेल काय लक्षात ठेवते?
 अ) प्राप्तकर्त्याची भूमिका ब) संदेशाचा प्रसार
 क) संवादाचा सामाजिक संदर्भ ड) संवादातील आवाज

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) संवादाचे परिभाषा करा आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) अभिप्राय म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 क) संवाद प्रक्रियेमधील अडथळा (noise) काय आहे? त्याचे उदाहरण द्या.
 ड) शब्दीय आणि अशब्दीय संवाद यामधील फरक स्पष्ट करा.
 इ) संवादातील कोणतेही दोन अडथळे स्पष्ट करा.
 ई) मास कम्युनिकेशनचे कार्य समाजात काय आहे?

- प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) अरिस्टॉटलचे संवाद मॉडेल स्पष्ट करा.
- ब) लासवेलचे संवाद मॉडेल आणि त्याचे घटक स्पष्ट करा.
- क) भारतीय समाजावर मीडिया जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- ड) नवीन मीडियाच्या संवादामधील भूमिकेविषयी लिहा.
- प्र.४ विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) मास कम्युनिकेशनचे कार्य व वैशिष्ट्ये उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- किंवा
- ब) सादरीकरण मॉडेल आणि त्याचे भारतीय संदर्भातील महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.५ विस्तृत उत्तर लिहा. १२
- अधिनायकवादी सिद्धांत आणि मुक्ततावादी सिद्धांत यांच्या तुलनात्मक विश्लेषण करा.

Seat No.	
----------	--

Set

P

**B.A. Media and Mass Communication (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November - 2025
Introduction To Communication and Mass Communication
(JMC01101)**

Day & Date: Wednesday, 28-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) The process of communication involves which of the following components?
 - a) Message
 - b) Sender
 - c) Receiver
 - d) All of the above
- 2) Which of the following is a physical barrier to communication?
 - a) Noise
 - b) Language
 - c) Distance
 - d) All of the above
- 3) Berlo's SMCR model stands for:
 - a) Source-Message-Channel-Receiver
 - b) Sender-Message-Content-Receiver
 - c) Source-Message-Context-Receiver
 - d) Sender-Media-Content-Receiver
- 4) Non-verbal communication includes _____.
 - a) Writing
 - b) Gestures
 - c) Speaking
 - d) Reading
- 5) The Social Responsibility Theory of Communication emphasizes _____.
 - a) Free media without constraints
 - b) Media serving public interests
 - c) Total government control of media
 - d) Media used for political control
- 6) Linguistic barriers in communication include _____.
 - a) Different dialects
 - b) Body language
 - c) Emotions
 - d) None of the above
- 7) Which of these is an example of mass communication?
 - a) A conversation with a friend
 - b) A lecture in class
 - c) Watching a TV news program
 - d) A family discussion

- 8) Cultural imperialism in media refers to _____
a) Promotion of local cultures
b) One culture dominating others through media
c) Equal representation of all cultures
d) Media focusing on education
- 9) The Development Media Theory focuses on _____
a) Political freedom of the press
b) The role of media in developing nations
c) Control of media for national security
d) Media as a business entity
- 10) Intrapersonal communication occurs _____
a) Between two people b) Within a person's own mind
c) In a group d) Through mass media
- 11) Globalization of media results in _____
a) Isolation of national cultures
b) Increased cultural exchange
c) Decreased media usage
d) Reduced technological advancement
- 12) Shannon and Weaver's communication model is most concerned with _____
a) The role of the receiver
b) The transmission of the message
c) Social context of communication
d) Noise in the communication process

Q.2 Write Short Answer. (Any Four)**12**

- a) Define communication and explain its importance.
- b) What is the role of feedback in communication?
- c) Explain noise in the communication process and give examples.
- d) Differentiate between verbal and non-verbal communication.
- e) Explain any two barriers to communication.
- f) Describe the function of mass communication in society.

Q.3 Write Short Notes. (Any Two)**12**

- a) Discuss the Aristotelian model of communication.
- b) Explain Lasswell's communication model and its components.
- c) Discuss the impact of media globalization on Indian society.
- d) Write about the role of new media in modern communication.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One) 12

- a)** Describe the functions and characteristics of mass communication with relevant examples.
- b)** Explain the Sadharnikaran model of communication and its relevance to Indian communication theories.

Q.5 Answer the following question in detail. 12

Compare and contrast the Authoritarian Theory and Libertarian Theory of communication.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A Media and Mass Communication (AEDP) (सत्र – I) (नवीन)
(NEP CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Introduction To Print Media (JMC01102)**

वार, दिनांक : गुरुवार, ३०-१०-२०२५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) मुद्रित माध्यमांमध्ये मांडणीचे महत्त्व काय आहे?
 - अ) खर्च कमी करतो
 - ब) मजकूर आणि दृश्यांची योग्य मांडणी सुनिश्चित करतो
 - क) छपाईचा वेग सुधारतो
 - ड) जाहिरातींवर लक्ष केंद्रित करते
- २) वृत्तपत्रातील कोणता विभाग वर्गणी प्रणाली हाताळतो?
 - अ) संपादकीय
 - ब) मुद्रण
 - क) प्रसार
 - ड) जाहिरात
- ३) छापील माध्यमांमध्ये वैशिष्ट्यपूर्ण लेखांची भूमिका काय आहे?
 - अ) ताज्या बातम्या देणे
 - ब) कोडी वाचकांचे मनोरंजन करणे
 - क) उत्पादनांची जाहिरात करणे
 - ड) सखोल विश्लेषण आणि शैक्षणिक सामग्री प्रदान करणे
- ४) मोठ्या प्रमाणात छपाईसाठी कोणती मुद्रण प्रक्रिया अत्यंत योग्य आहे?
 - अ) डिजिटल प्रिंटिंग
 - ब) ऑफसेट प्रिंटिंग
 - क) स्क्रीन प्रिंटिंग
 - ड) लेटरप्रेस
- ५) विशिष्ट नियतकालिकांचे प्राथमिक प्रेक्षक कोणते असतात?
 - अ) सामान्य जनता
 - ब) विशिष्ट स्वारस्य गट
 - क) दैनिक बातम्या वाचक
 - ड) सरकारी संस्था
- ६) मुद्रित माध्यमांच्या कोणत्या कार्यात मतांचा समावेश होतो?
 - अ) शैक्षणिक
 - ब) माहितीपूर्ण
 - ब) मनोरंजन
 - ड) राजकीय

- ७) शोध पत्रकारितेचा मुख्य केंद्रबिंदू कोणता आहे?
 अ) त्वरित अद्ययावत माहिती
 ब) करमणुकीला प्रोत्साहन
 क) जाहिरातींचे प्रकाशन
 ड) सखोल विश्लेषण आणि सत्य उघड करणे
- ८) मांडणी रचनेत दृश्य पदानुक्रम म्हणजे काय?
 अ) महत्त्वावर आधारित दृश्यांची मांडणी
 ब) रंगांचा वापर
 क) कागदाचा आकार
 ड) जाहिरातींचा वापर
- ९) मुद्रित माध्यमांचे कोणते स्वरूप सामान्यतः छोट्या, विशिष्ट प्रेक्षकांना लक्ष्य करते?
 अ) टॅब्लॉइड
 ब) नियतकालिके
 क) वृत्तपत्रे
 ड) माहितीपत्रके
- १०) खालीलपैकी कोणता छापील माध्यमांमध्ये नवी ट्रेंड आहे?
 अ) मर्यादित संपादकीय विभाग
 ब) संवर्धित वास्तव वैशिष्ट्यांचे एकत्रीकरण
 क) दृश्यांवर कमी लक्ष केंद्रित करणे
 ड) वाढलेली स्थैतिक मांडणी
- ११) वृत्तपत्राची शीर्षक नोंदणी कोण करते?
 अ) आरएनआय
 ब) डीएव्हीपी
 क) पीआयबी
 ड) आयपीआरडी
- १२) सर्व स्तंभांचा समावेश असलेल्या पृष्ठाच्या शीर्षस्थानी मुख्य मथळा:
 अ) ब्लर्ब
 ब) लीड
 क) बॅनर
 ड) ब्लो-अप

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) दृश्य पदानुक्रम आणि मुद्रित माध्यमांमधील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) वर्तमानपत्रात प्रसार विभागाची रचना आणि भूमिका स्पष्ट करा.
 क) वाचकांना शिक्षित करण्यात वैशिष्ट्यपूर्ण लेखांची भूमिका काय आहे?
 ड) नियतकालिकांमध्ये संवर्धित वास्तवाच्या प्रासंगिकतेवर चर्चा करा.
 इ) आधुनिक संप्रेषणात वृत्तपत्रांचे महत्त्व अधोरेखित करा.
 ई) मोठ्या प्रमाणात उत्पादनासाठी ऑफसेट प्रिंटिंगचे फायदे काय आहेत?

- प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) शोध पत्रकारिता आणि तिचा सामाजिक प्रभाव
 ब) डिजिटल युगात मुद्रित माध्यमांसमोर आव्हाने आहेत
 क) मुद्रित माध्यमांमध्ये विशिष्ट नियतकालिकांचे महत्त्व.
 ड) वर्तमानपत्रांमध्ये रचना घटक म्हणून टंकलेखन
- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) जनमत घडवण्यात मुद्रित माध्यमांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
 किंवा
 इ) मांडणी रचना तत्वे वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिकांची वाचनीयता कशी वाढवतात ते स्पष्ट करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- मुद्रित माध्यमांची कार्ये आणि समाजावरील त्यांच्या प्रभावाचे विश्लेषण करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A Media and Mass Communication (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November - 2025
Introduction To Print Media (JMC01102)**

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative:

12

- 1) What is the significance of layout in print media?
 - a) Reduces cost
 - b) Ensures proper arrangement of text and visuals
 - c) Improves printing speed
 - d) Focuses on advertisements
- 2) Which department in a newspaper handles subscriptions?

a) Editorial	b) Printing
c) Circulation	d) Advertising
- 3) What is the role of feature articles in print media?
 - a) Deliver breaking news
 - b) Entertain readers with puzzles
 - c) Advertise products
 - d) Provide in-depth analysis and educational content
- 4) Which printing process is highly suitable for bulk printing?

a) Digital printing	b) Offset printing
c) Screen printing	d) Letterpress
- 5) What is the primary audience of niche magazines?

a) General public	b) Specific interest groups
c) Daily news readers	d) Government agencies
- 6) Which function of print media includes opinion pieces?

a) Educational	b) Informative
c) Entertainment	d) Political
- 7) What is the main focus of investigative journalism?
 - a) Quick updates
 - b) Promoting entertainment
 - c) Publishing advertisements
 - d) In-depth analysis and uncovering truths

- 8) What does visual hierarchy refer to in layout design?
- a) Arrangement of visuals based on importance
 - b) Use of colors
 - c) Size of the paper
 - d) Placement of advertisements
- 9) Which print media format is usually targeted toward a small, specific audience?
- a) Tabloids
 - b) Periodicals
 - c) Newsletters
 - d) Brochures
- 10) Which of the following is a new trend in print media?
- a) Limited editorial sections
 - b) Integration of augmented reality features
 - c) Reduced focus on visuals
 - d) Increased static layouts
- 11) Title registration of newspaper is done by:
- a) RNI
 - b) DAVP
 - c) PIB
 - d) IPRD
- 12) The main headline on the top of a page covering all columns is known as:
- a) Blurb
 - b) Lead
 - c) Banner
 - d) Blow-up

Q.2 Write short answers. (Any Four)**12**

- a) Define visual hierarchy and its importance in print media.
- b) Explain the structure and role of the circulation department in a newspaper.
- c) What is the role of feature articles in educating readers?
- d) Discuss the relevance of augmented reality in magazines.
- e) Highlight the importance of newsletters in modern communication.
- f) What are the benefits of offset printing for bulk production?

Q.3 Write Short Notes. (Any Two)**12**

- a) Investigative journalism and its societal impact.
- b) Challenges faced by print media in the digital age.
- c) Importance of niche magazines in print media.
- d) Typography as a design element in newspapers.

Q.4 Write a detailed answer. (Any One)**12**

- a) Discuss the role of print media in shaping public opinion.
- b) Explain how layout design principles enhance the readability of newspapers and magazines.

Q.5 Write a detailed answer.

12

Analyze the functions of print media and their impact on society.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.A. Media and Mass Communication (AEDP) (सत्र – I) (नवीन)
(NEP CBCS) परीक्षा: ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
News Reporting and Feature Writing (JMC01103) / (BMM01103)**

वार, दिनांक : शनिवार, १-११-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) 'मध्य' म्हणजे:

- अ) शीर्षकाचा एक प्रकार
- ब) संपादकीय पानावर एक मनोरंजक लेखन
- क) एक प्रकारची जाहिरात
- ड) लेखनशैली

२) खालीलपैकी कोणत्याला 'चौथी स्तंभ' असे म्हणतात?

- अ) प्रिंट मीडिया
- ब) इलेक्ट्रॉनिक मीडिया
- क) व्हिज्युअल मीडिया
- ड) वरील सर्व

३) बातमी स्वीकारली जाऊ शकते अशी शेवटची वेळ आहे:

- अ) डेटलाइन
- ब) अंतिम मुदत
- क) दाबण्याची वेळ
- ड) मुद्रण वेळ

४) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य याच्याशी संबंधित आहे:

- अ) अहवाल देणे
- ब) संपादन
- क) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य
- ड) वरीलपैकी काहीही नाही

५) बातमी लेखनातील स्रोत म्हणजे काय?

- अ) बातमीचा लेखक
- ब) बातमीचा संपादक
- क) बातमीचा संदर्भ
- ड) बातमीचा वाचक

६) बातमी लेखनातील तथ्यात्मकता म्हणजे काय?

- अ) बातमीची खोटी माहिती
- ब) बातमीची खरी माहिती
- क) बातमीची अंदाजे माहिती
- ड) बातमीची अनिश्चित माहिती

- ७) संपादकाच्या निर्णयाचा परिणाम कोणावर होतो?
 अ) वृत्तपत्राचे मालक ब) वृत्तपत्राचे प्रकाशक
 क) वृत्तपत्राचे लेखक ड) वाचक
- ८) वृत्तलेखाची संरचना कशी असते?
 अ) शीर्षक, विषय, मुख्य लेख, संदर्भ
 ब) शीर्षक, विषय, मुख्य लेख
 क) शीर्षक, मुख्य लेख
 ड) यापैकी नाही
- ९) चित्रपट समीक्षेचा प्राथमिक उद्देश काय आहे?
 अ) चित्रपटाची जाहिरात करणे
 ब) चित्रपटावर टीका करणे
 क) चित्रपटाचे विश्लेषण आणि मूल्यमापन करणे
 ड) प्लॉटचा सारांश देण्यासाठी
- १०) चित्रपट आणि पुस्तकांचे परीक्षण कोठे प्रकाशित केले जाते?
 अ) सोशल मीडिया ब) वृत्तपत्रे आणि मासिके
 क) ऑनलाइन ब्लॉग ड) वरील सर्व
- ११) बातमीदाराच्या गुण काय समाविष्ट आहे?
 अ) सत्य, निष्पक्षता, पारदर्शकता
 ब) कल्पना, सृजनशीलता, आकर्षकता
 क) वाचकांची प्रतिक्रिया, विचार, सुझाव
 ड) प्रकाशकाची मान्यता, संपादकाची मान्यता
- १२) शोध बातमीदारीचे प्रकार कोणते आहेत?
 अ) राजकीय, सामाजिक, आर्थिक
 ब) क्रीडा, मनोरंजन, संस्कृती
 क) शिक्षण, आरोग्य, तंत्रज्ञान
 ड) उपरोक्त सर्व

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) जाहिरात विभाग
 ब) महसूल पत्रकारिता
 क) 5w आणि 1H
 ड) पर्यावरण पत्रकारिता
 इ) पान मांडणी
 ई) वृत्त संपादक

१२

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) विश्लेषणात्मक बातमी म्हणजे काय? विश्लेषणात्मक बातमीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) ग्रामीण पत्रकारितेचे विविध विषय स्पष्ट करा.
- क) विधानसभा निवडणुक प्रचारातील प्रसिद्ध झालेल्या बातम्याचे विषय स्पष्ट करा.
- ड) बातमी मूल्ये म्हणजे काय? विविध बातमी मूल्ये सविस्तर लिहा.
- प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) बातमी लेखनासाठी मुलाखतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- किंवा
- ब) माध्यमातील कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या वापरामुळे उपसंपादकाचे महत्त्व कमी होत आहे. सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- संपादकीय लेख म्हणजे काय? संपादकीय लेखाचे प्रकार स्पष्ट करा. संपादकीय लेखाचे महत्त्व कमी होत आहे. यावर सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.A. Media and Mass Communication (AEDP) (Semester - I) (New)
(NEP CBCS) Examination: October/November - 2025
News Reporting and Feature Writing (JMC01103) / (BMM01103)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) 'Middle' means:
 - a) A type of headline
 - b) An interesting piece of writing on an editorial page
 - c) A type of advertisement
 - d) Style of writing
- 2) Which of the following is called 'Fourth Pillar'?
 - a) Print media
 - b) Electronic media
 - c) Visual media
 - d) All of the above
- 3) The last time a news item can be accepted is:
 - a) Dateline
 - b) Deadline
 - c) Press time
 - d) Printing time
- 4) Freedom of the press is related to:
 - a) Reporting
 - b) Editing
 - c) Freedom of expression
 - d) None of the above
- 5) What is a source in news writing?
 - a) The writer of the news
 - b) The editor of the news
 - c) The context of the news
 - d) The reader of the news
- 6) What is factuality in news writing?
 - a) False news
 - b) True news
 - c) Estimated news
 - d) Uncertain news
- 7) Who is affected by the editor's decision?
 - a) Newspaper owner
 - b) Newspaper publisher
 - c) Newspaper writer
 - d) Reader
- 8) What is the structure of a news article?
 - a) Title, subject, main article, reference
 - b) Title, subject, main article
 - c) Title, main article
 - d) None of these

- 9) What is the primary purpose of a movie review?
 - a) To promote a movie
 - b) To criticize a movie
 - c) To analyze and evaluate a movie
 - d) To summarize the plot
- 10) Where are movie and book reviews published?
 - a) Social media
 - b) Newspapers and magazines
 - c) Online blogs
 - d) All of the above
- 11) What are the qualities of a reporter?
 - a) Truth, impartiality, transparency
 - b) Ideas, creativity, attractiveness
 - c) Readers' feedback, thoughts, suggestions
 - d) Publisher's approval, editor's approval
- 12) What are the types of investigative reporting?
 - a) Political, social, economic
 - b) Sports, entertainment, culture
 - c) Education, health, technology
 - d) All of the above

- Q.2 Write short answers. (Any Four) 12**
- a) Advertising Department
 - b) Revenue Department Journalism
 - c) 5w and 1H
 - d) Environmental Journalism
 - e) Page Layout
 - f) News Editor
- Q.3 Answer the following questions. (Any Two) 12**
- a) What is analytical news? explain the importance of analytical news.
 - b) Explain the various topics of rural journalism.
 - c) Explain the topics of news that have become popular in the assembly election campaign.
 - d) What are news values? Write in detail various news values.
- Q.4 Write a detailed answer. (Any One) 12**
- a) Explain the importance of interview for news writing.
 - b) Due to the use of artificial intelligence in the media, the importance of the sub-editor is decreasing. Explain in detail.
- Q.5 Write a detailed answer. 12**
- What is an editorial article? Explain the types of an editorial article. The importance of an editorial article is decreasing. Discuss in detail.

Seat No.	
----------	--

B.Voc Journalism (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
National Service Scheme (CC-201)

वार, दिनांक: मंगळवार, ०४-११-२०२५

कमाल गुणः ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

03

- १) 'सामाजिक न्याय' (Social Justice) प्राप्त करणे हे कशाचे उद्दिष्ट आहे?
अ) व्यवसाय ब) राजकारण
क) समाजसेवा ड) शिक्षण
- २) भारतातील कोणत्या समाजसुधारकांनी विधवा पुनर्विवाह आणि बालविवाह विरोधात कार्य केले?
अ) महात्मा फुले ब) स्वामी विवेकानंद
क) राजा राममोहन रॉय ड) वरील सर्व
- ३) 'उठो, जागे व्हा आणि ध्येय प्राप्त करेपर्यंत थांबू नका' हे प्रसिद्ध वाक्य कोणाचे आहे?
अ) महात्मा गांधी ब) स्वामी विवेकानंद
क) रवींद्रनाथ टागोर ड) सुभाषचंद्र बोस
- ४) महात्मा फुले यांनी कोणत्या संस्थेची स्थापना केली?
अ) प्रार्थना समाज ब) सत्यशोधक समाज
क) आर्य समाज ड) रामकृष्ण मिशन
- ५) राजश्री शाहू महाराजांनी शिक्षणाचे महत्त्व ओळखून काय सुरू केले?
अ) फक्त मुलांसाठी शाळा
ब) मुला-मुलींसाठी मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण
क) फक्त उच्च शिक्षण
ड) फक्त व्यावसायिक शिक्षण
- ६) 'संवाद कौमुदी' हे वृत्तपत्र कोणी सुरू केले?
अ) ईश्वरचंद्र विद्यासागर ब) राजा राम मोहनराय
क) महात्मा फुले ड) बाळशास्त्री जांभेकर

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

0६

- अ) राजश्री शाहू महाराजांनी मुला-मुलींसाठी मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणावर का भर दिली?
- ब) बाबा आमटे
- क) मदर तेरेसा
- ड) 'शेतकऱ्यांचा आसूड'
- इ) राजा राम मोहनराय

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

0६

- अ) स्वातंत्र्यापूर्वी समाजसेवेच्या कार्यामध्ये कोणत्या आव्हानांचा सामना करावा लागत होता?
- ब) स्वातंत्र्यानंतर समाजसेवेच्या क्षेत्रात व्यावसायिक प्रशिक्षणाचे महत्त्व का वाढले आहे?
- क) उठो, जागे व्हा आणि ध्येय प्राप्त करेपर्यंत थांबू नका' या स्वामी विवेकानंदांच्या प्रसिद्ध वाक्याचा अर्थ आणि आजच्या तरुणाईसाठी त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ड) राजश्री शाहू महाराजांच्या कार्याचा आणि विचारांचा महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि राजकीय चळवळींवर काय प्रभाव आहे?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

0६

- अ) कोल्हापूर संस्थानाचे छत्रपती असताना राजश्री शाहू महाराजांनी समाजातील मागासलेल्या वर्गासाठी कोणते महत्त्वपूर्ण निर्णय घेतले?
- ब) मदर तेरेसा यांनी आपले जीवन गरीब, आजारी आणि निराश्रित लोकांच्या सेवेसाठी कसे समर्पित केले? त्यांच्या कार्याची पद्धत आणि प्रेरणा काय होती?

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा.

0६

महात्मा फुले यांनी पहिली मुलींची शाळा सुरू करण्यामागील त्यांचा दृष्टिकोन काय होता? स्त्रियांच्या शिक्षणाचे महत्त्व ते कसे विशद करत होते?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
National Service Scheme (CC-201)**

Day & Date: Tuesday, 04-11-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) What is the aim of achieving 'Social Justice'?

a) Business	b) Politics
c) Social service	d) Education

- 2) Which social reformers in India worked against widow remarriage and child marriage?

a) Mahatma Phule	b) Swami Vivekananda
c) Raja Rammohan Roy	d) All of the above

- 3) Who is the famous person who said 'Arise, awake and do not stop till you achieve your goal'?

a) Mahatma Gandhi	b) Swami Vivekananda
c) Rabindranath Tagore	d) Subhash Chandra Bose

- 4) Which organization was founded by Mahatma Phule?

a) Prarthana Samaj	b) Satyashodhak Samaj
c) Arya Samaj	d) Ramakrishna Mission

- 5) What did Rajshri Shahu Maharaj start after recognizing the importance of education?

a) Schools only for children
b) Free and compulsory education for boys and girls
c) Higher education only
d) Vocational education only

- 6) Who started the newspaper 'Samvad Kaumudi'?

a) Ishwar Chandra Vidyasagar
b) Raja Ram Mohan Roy
c) Mahatma Phule
d) Bal Shastri Jambhekar

- Q.2 Write short answers. (Any Three) 06**
- a) Why did Rajshri Shahu Maharaj emphasize on free and compulsory education for boys and girls.
 - b) Baba Amte
 - c) Mother Teresa
 - d) 'Farmers Asood'
 - e) Raja Ram Mohan Roy
- Q.3 Answer the following questions. (Any Two) 06**
- a) What challenges were faced in social service work before independence?
 - b) Why has the importance of vocational training in the field of social service increased after independence?
 - c) Explain the meaning of Swami Vivekananda's famous phrase 'Arise, awake and do not stop until you achieve your goal' and its importance for today's youth.
 - d) What is the impact of Rajshri Shahu Maharaj's work and thoughts on the social and political movements in Maharashtra?
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 06**
- a) What important decisions did Rajshri Shahu Maharaj take for the backward classes of the society while he was the Chhatrapati of Kolhapur State?
 - b) How did Mother Teresa dedicate her life to the service of the poor, sick and destitute? What was the method and motivation of her work?
- Q.5 Answer the following question in detail. 06**
- What was Mahatma Phule's vision behind starting the first girls' school? How did he explain the importance of women's education?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र –II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

VES-Environment Studies (ENS-24)

वार, दिनांक : सोमवार, ०३-११-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा.

०६

- १) खालीलपैकी कोणता स्त्रोत अननवीकरणीय आहे?
 - अ) सौर ऊर्जा
 - ब) पवन ऊर्जा
 - क) नैसर्गिक वायू
 - ड) पाणी
- २) खालीलपैकी कोणता करार हरितगृह वायूंच्या प्रमाणात कपात करण्याशी संबंधित आहे?
 - अ) जेनेव्हा प्रोटोकॉल
 - ब) मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉल
 - क) क्योटो प्रोटोकॉल
 - ड) रिओ घोषणा
- ३) भारतात वन्यजीवांचे संरक्षण करण्यासाठी कोणता कायदा आहे?
 - अ) वनसंवर्धन अधिनियम
 - ब) पर्यावरण संरक्षण अधिनियम
 - क) जैवविविधता कायदा
 - ड) वन्यजीव संरक्षण अधिनियम
- ४) आम्लवृष्टी (ॲसिड रेन) होण्याचे प्रमुख कारण कोणते?
 - अ) नायट्रोजन
 - ब) सल्फर डायऑक्साइड
 - क) ऑक्सिजन
 - ड) मिथेन
- ५) "परिसंस्था" हा शब्द कोणी प्रथम वापरला?
 - अ) चार्ल्स डार्विन
 - ब) आर्थर टॅन्सली
 - क) रेचेल कार्सन
 - ड) एम. एस. स्वामिनाथन
- ६) खालीलपैकी कोणता घटक ध्वनी प्रदूषणास कारणीभूत ठरतो?
 - अ) जंगलतोड
 - ब) भोंगे/मोठ्या आवाजातील यंत्रणा
 - क) क्लोरोफ्लोरोकार्बन
 - ड) प्लास्टिक कचरा

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- अ) परिसंस्था म्हणजे काय? तिचे प्रमुख घटक कोणते?
- ब) जागतिक तापमानावाढीची कारणे व परिणाम लिहा.
- क) नैसर्गिक स्त्रोतांचे प्रकार कोणते?
- ड) शाश्वत विकासासाठी पर्यावरण शिक्षणाचे महत्त्व सांगा.
- प्र.३ खालील विषयांवर थोडक्यात लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- अ) परिसंस्थेची कार्ये
- ब) वायू प्रदूषण कारणे व परिणाम
- क) वनसंवर्धन अधिनियम, १९८०
- ड) भारतातील मानव – वन्यजीव संघर्ष
- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) जैवविविधता म्हणजे काय? तिचे महत्त्व, प्रकार, धोके व संरक्षण उपाय यावर सविस्तर लिहा.
- ब) पर्यावरण प्रदूषण म्हणजे काय? त्याचे प्रकार आणि नियंत्रणाचे उपाय सविस्तरपणे लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November – 2025
VES - Environment Studies (ENS24)**

Day & Date: Monday, 03-11-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **06**

- 1) Which of the following is a non-renewable resource?
 - a) Solar energy
 - b) Wind energy
 - c) Natural gas
 - d) Water
- 2) Which protocol is related to the reduction of greenhouse gases?
 - a) Geneva Protocol
 - b) Montreal Protocol
 - c) Kyoto Protocol
 - d) Rio Declaration
- 3) Which act is mainly focused on protecting wildlife in India?
 - a) Forest Conservation Act
 - b) Environmental Protection Act
 - c) Biodiversity Act
 - d) Wildlife Protection Act
- 4) Which one of the following is a primary cause of acid rain?
 - a) Nitrogen
 - b) Sulphur dioxide
 - c) Oxygen
 - d) Methane
- 5) Who coined the term "ecosystem"?
 - a) Charles Darwin
 - b) Arthur Tansley
 - c) Rachel Carson
 - d) M. S. Swaminathan
- 6) Which of the following is considered a major cause of noise pollution?
 - a) Deforestation
 - b) Loudspeakers
 - c) Chlorofluorocarbons
 - d) Plastic waste

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

- a) Define ecosystem. Explain its major components.
- b) What are the causes and effects of global warming?
- c) What are the different types of natural resources?
- d) Explain the role of environmental education in sustainable development.

Q.3 Write short note (Any Two) **06**

- a) Functions of an ecosystem.
- b) Air pollution: causes and effects.
- c) Forest Conservation Act, 1980.
- d) Human-wildlife conflict in India.

Q.4 Write the detail answer. (Any One)**12**

- a)** What is biodiversity? Discuss its importance, types, threats and conservation methods.
- b)** Define environmental pollution. Explain in detail the types of pollution and their control measures.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
AEC-English/English for communication (ENG-201)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 06

- 1) Which of the following is NOT a type of formal writing?
 - a) Formal letters
 - b) Newspaper reports
 - c) Personal diary entries
 - d) Emails
- 2) What is the key purpose of formal writing?
 - a) Casual conversation
 - b) Sharing structured and professional communication
 - c) Expressing emotions informally
 - d) Using slang and abbreviations
- 3) Which of the following is NOT essential for effective writing?
 - a) Clarity
 - b) Proper structure
 - c) Unnecessary repetition
 - d) Concise language
- 4) What is the main difference between listening and hearing?
 - a) Listening is active, hearing is passive
 - b) Hearing is better than listening
 - c) Listening does not need attention
 - d) Hearing requires interpretation
- 5) Which skill helps improve communication?
 - a) Ignoring details
 - b) Active listening
 - c) Speaking continuously
 - d) Multitasking
- 6) Which of these writing formats requires an official tone?
 - a) Personal blog
 - b) Formal letter
 - c) Social media post
 - d) Fictional story

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) 06

- a) Explain the five stages of the listening process.
- b) What is formal letter and explain its structure?
- c) What is the role of tone in spoken English?
- d) What are the effective ways to improve listening skills?

- Q.3 Write Short Notes. (Any Two)** **06**
- a) Types of listening
 - b) Critical thinking
 - c) Process of Listening
- Q.4 Write the detail answer. (Any One)** **12**
- a) Explain the Common Barriers to Listening.
 - b) What are the essential parts of an email? Explain their importance.

Seat No.	
----------	--

Set P

B. Voc Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Introduction To Radio (JMC01201)

वार, दिनांक : मंगळवार, २८-१०-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते ११:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) रेडिओचा शोध — लावला.

अ) राजेशचंद्र बोस

ब) गुग्लिएल्मो मार्कोनी

क) ॲनोटोनियो ग्राम्सी

ड) यापैकी नाही

२) रेडिओ सिटी — Mhz वर ट्यून आहे.

अ) ९१.१

ब) ७२.२

क) १०८

ड) यापैकी नाही

३) नभोवाणी या माध्यमाची मर्यादा कोणती आहे?

अ) केवळ ध्वनीवर आधारित असणे

ब) उच्च उत्पादन खर्च

क) मर्यादित पोहोच

ड) मर्यादित भाषा पर्याय

४) भारतात खाजगी एफएम चॅनेलना परवाने कोण देते?

अ) ट्राय

ब) प्रसार भारती

क) माहिती व प्रसारण मंत्रालय

ड) बेसिल

५) खाजगी आणि सामुदायिक रेडिओमध्ये एक प्रमुख फरक कोणता आहे?

अ) खाजगी रेडिओ अधिक स्थानिक असतो

ब) सामुदायिक रेडिओ संगीत प्रसारित करू शकत नाही

क) खाजगी रेडिओ नफ्याच्या उद्देशाने चालतो, सामुदायिक सेवा उद्देशाने

ड) सामुदायिक रेडिओवर अधिक जाहिराती असतात

६) रेडिओ बातम्या तयार करताना महत्त्वाचा घटक कोणता आहे?

अ) व्हिज्युअल ग्राफिक्स

ब) साउंड बाइट्स आणि वास्तव ध्वनी

क) पॉवरपॉईंट स्लाईड्स

ड) स्टुडिओ लाईटिंग

- ७) रेडिओ प्रसारण भारतात ——— मध्ये सुरु झाले.
 अ) १९२४ ब) १९२७
 क) १९३० ड) १९३६
- ८) कोणत्या मॉड्युलेशनमध्ये वाहक लहरीची वारंवारता मॉड्युलेटिंग सिग्नलनुसार बदलते?
 अ) अँप्लिट्युड मॉड्युलेशन ब) अँगल मॉड्युलेशन
 क) स्पेक्ट्रल मॉड्युलेशन ड) फ्रिक्वेन्सी मॉड्युलेशन
- ९) एआयआर ला ——— असेही संबोधले जाते.
 अ) आकाशवाणी ब) विविधभारती
 क) एफएम ड) यापैकी नाही
- १०) ज्ञानवाणी हा ——— चा रेडिओ आहे.
 अ) एसयुएस ब) एसपीपीयु
 क) ईग्नू ड) बामु
- ११) रेडिओ हे फक्त ——— चे माध्यम आहे.
 अ) आवाज ब) दृश्य
 क) दृक्श्राव्य ड) यापैकी नाही
- १२) खालीलपैकी कोणता मायक्रोफोनचा प्रकार आहे?
 अ) बेसिक मायक्रोफोन ब) स्टॅग्नंट मायक्रोफोन
 क) सर्व दिशात्मक ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) भारतातील प्रमुख सरकारी रेडिओ चॅनेल कोणती आहेत? त्यांची माहिती द्या.
 ब) रेडिओ माहितीपटाची संकल्पना, रचना आणि उद्देश स्पष्ट करा.
 क) जनतेला माहिती देण्यासाठी रेडिओसाठीच्या बातम्यांची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
 ड) एफ. एम. (फ्रिक्वेन्सी मॉड्युलेशन) संकल्पना आणि रेडिओ प्रसारणामध्ये त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 इ) रेडिओ संवाद माध्यम म्हणून त्याच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
 ई) रेडिओ मुलाखतीचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१२

- अ) भारतातील रेडिओचा ऐतिहासिक विकास
 ब) आकाशवाणीच्या वृत्त सेवा विभागाची भूमिका
 क) खासगी एफ. एम. रेडिओ
 ड) रेडिओ बातम्या

- प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) रेडिओ ट्रान्समिशनच्या विविध पद्धती आणि रेडिओ स्टेशन्सचे प्रकार स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) भारतामध्ये शैक्षणिक रेडिओचे महत्त्व आणि गरज स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- रेडिओ कार्यक्रमांच्या विविध स्वरूपांची यादी करून ते सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November – 2025
Introduction To Radio (JMC01201)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 09:00 AM To 11:30 AM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) Radio was invented by _____.
 a) Rajesh Chandra Bose b) Guglielmo Marconi
 c) Anotonio Gramsci d) None of these
- 2) Radio City is Tuned on _____ Mhz.
 a) 91.1 b) 72.2
 c) 108 d) None of these
- 3) Which of the following is a limitation of radio as a medium?
 a) Audio-only nature b) High production cost
 c) Low reach d) Limited language options
- 4) Which Indian government body grants licenses to private FM channels?
 a) TRAI
 b) Prasar Bharati
 c) Ministry of Information and Broadcasting
 d) BECIL
- 5) One major difference between private and community radio is:
 a) Private radio is more localized
 b) Community radio cannot play music
 c) Private radio is profit-driven, community radio is service-driven
 d) Community radio has more advertisements
- 6) Which of the following is a key element in radio news production?
 a) Visual graphics b) Sound bites and actualities
 c) PowerPoint slides d) Studio lighting
- 7) Radio broadcasting started in India in _____.
 a) 1924 b) 1927
 c) 1930 d) 1936

- 8) In which modulation the frequency of a carrier wave is varied in accordance with the modulating signal?
- a) Amplitude Modulation b) Angle Modulation
c) Spectral Modulation d) Frequency Modulation
- 9) AIR is also termed as _____.
a) Akashwani b) Vividh Bharati
c) FM d) None of these
- 10) Gyanwani is radio of _____.
a) SUS b) SPPU
c) IQNOU d) BAMU
- 11) Radio is a _____ only medium.
a) sound b) visual
c) audio-visual d) None of these
- 12) Which one of the following is a type of microphone?
a) Basic Microphone b) Stagnant mike
c) Omni- directional d) None of these

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) 12

- a) List and describe the major public radio channels in India.
b) Explain the concept, structure, and purpose of a radio documentary.
c) Discuss the role and importance of radio news in informing the public.
d) Explain the concept of FM (Frequency Modulation) and its importance in radio broadcasting.
e) Discuss the limitations of radio as a medium of communication.
f) Describe the format and significance of a radio interview.

Q.3 Write Short Notes. (Any Two) 12

- a) Historical development of radio in India
b) Role of the News Services Division in AIR
c) Private FM radio
d) Radio news bulletin

Q.4 Write broad answers. (Any One) 12

- a) Describe the different modes of radio transmission and the types of radio stations.
b) Discuss the importance and necessity of educational radio in India.

Q.5 Write broad answer. 12

List and explain the various formats of radio programs in detail.

Seat No.	
----------	--

Set **P****B.Voc Journalism (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:****ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५****Introduction To Public Relation (JMC01202)**

वार, दिनांक: गुरुवार, ३०-१०-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) "लॉबिंग" (Lobbying) या संज्ञेचा अर्थ काय आहे
 - अ) धोरणे किंवा कल्पना प्रोत्साहित करणे
 - ब) प्रचार करणे
 - क) जनतेशी छेडछाड करणे
 - ड) कार्यक्रम आयोजित करणे
- २) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांसाठी जनसंपर्क साधनांमध्ये कोणते समाविष्ट आहे?
 - अ) पार्श्वभूमी लेख (Backgrounders)
 - ब) प्रसिध्दीपत्रक (Press releases)
 - क) व्हिडिओ बुलेटिन्स
 - ड) प्रतिसाद निवेदन (Rejoinders)
- ३) 'क्रिस्टलायझिंग पब्लिक ओपिनियन' हे पुस्तक कोणी लिहिले?
 - अ) एडवर्ड बर्नेज
 - ब) आयव्ही ली
 - क) जॉर्ज क्रील
 - ड) सॅम ब्लॅक
- ४) पी. आर. ओ. (Public Relations Officer) ची जबाबदारी कोणती आहे?
 - अ) कार्यक्रम व्यवस्थापन
 - ब) धोरणात्मक संवाद
 - क) संकट व्यवस्थापन
 - ड) वरील सर्व
- ५) जनसंपर्कासाठी सोशल मीडियाची साधने कोणती आहेत?
 - अ) ब्लॉग्स
 - ब) न्यूज बुलेटिन्स
 - क) प्लायर्स
 - ड) वार्षिक अहवाल

- ६) PRCI याचे पूर्ण रूप काय आहे?
 अ) पब्लिक रिलेशन्स अँड कम्युनिकेशन इन्स्टिट्यूशन
 ब) पब्लिक रिलेशन्स कौन्सिल ऑफ इंडिया
 क) पब्लिक रिसोर्सेस अँड कम्युनिकेशन इंडिया
 ड) पब्लिक रिपोर्टिंग अँड कॉर्पोरेट इंटरॅक्शन
- ७) जनसंपर्क आणि जाहिरात यांमध्ये फरक कोणत्या बाबतीत आहे?
 अ) संवाद पद्धतीत
 ब) बजेटमध्ये
 क) हेतू आणि उद्दिष्टात
 ड) लक्षित प्रेक्षकांमध्ये
- ८) जनसंपर्कातील नैतिकता सुनिश्चिता करते.
 अ) कायदेशीर पालन
 ब) पारदर्शकता आणि विश्वास
 क) कार्यक्षम जाहिरात
 ड) वरील सर्व
- ९) लोकमतावर कोणाचा प्रभाव पडतो?
 अ) संस्कृती आणि धर्म
 ब) कौटुंबिक मूल्ये
 क) माध्यमे आणि शिक्षण
 ड) वरील सर्व
- १०) सार्वजनिक वृत्तची मुळे कोणत्या घटकांवर अवलंबून असतात?
 अ) धर्म
 ब) आर्थिक परिस्थिती
 क) सामाजिक संरचना
 ड) वरील सर्व
- ११) हाऊस जर्नलचे उदाहरण कोणते आहे?
 अ) वृत्तपत्र पूरक
 ब) कंपनी न्यूजलेटर
 क) ब्लॉग पोस्ट
 ड) जाहिरात
- १२) जनसंपर्काचे प्राथमिक उद्दिष्ट काय आहे?
 अ) विक्री
 ब) माहितीची देवाणघेवाण
 क) नातेसंबंध निर्माण करणे
 ड) सर्वेक्षण करणे

प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) जनसंपर्कात मतनेत्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
 ब) जनसंपर्क आणि लॉबिंग (Lobbying)
 क) जनसंपर्कासाठी माध्यम संच (Media Kits) या साधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ड) भारतातील जनसंपर्काचा उद्गम आणि विकास समजावून सांगा.
 इ) जनसंपर्कातील सामाजिक जबाबदारीवर चर्चा करा.
 ई) "प्रतिसाद निवेदन" (Rejoinders) म्हणजे काय? जनसंपर्कात त्यांचा उपयोग उदाहरणासह स्पष्ट करा.

- प्र.३ संक्षिप्त नोंदी लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) मुद्रित आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांमधील जनसंपर्क साधनांचे स्पष्टीकरण करा.
- ब) जनसंपर्कातील नैतिकतेचे महत्त्व चर्चा करा.
- क) “जनसंपर्क सोसायटी ऑफ इंडिया” (PRSI) बदल लिहा.
- ड) भारतातील जनसंपर्काची वर्तमानस्थिती आणि भविष्यावर चर्चा करा.
- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) संस्कृती लोकमतावर कशी प्रभाव टाकते?
- किंवा
- ब) कॉर्पोरेट मार्केटिंग सेवांमध्ये जनसंपर्काची भूमिका काय आहे?
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- औद्योगिक क्रांतीच्या काळात जनसंपर्काचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B. Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025**

Introduction To Public Relation (JMC01202)

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: 12

- 1) The term "Lobbying" refers to: _____.
 a) Promoting policies or ideas
 b) Conducting propaganda
 c) Manipulating the public
 d) Hosting events
- 2) PR tools for electronic media include: _____.
 a) Backgrounders
 b) Press releases
 c) Video bulletins
 d) Rejoinders
- 3) Who authored *Crystallizing Public Opinion*?
 a) Edward Bernays
 b) Ivy Lee
 c) George Creel
 d) Sam Black
- 4) Which of the following is a responsibility of a PRO?
 a) Event management
 b) Strategic communication
 c) Crisis handling
 d) All of the above
- 5) Social media tools for PR include: _____.
 a) Blogs
 b) News bulletins
 c) Flyers
 d) Annual reports
- 6) PRCI stands for: _____.
 a) Public Relations and Communication Institution
 b) Public Relations Council of India
 c) Public Resources and Communication India
 d) Public Reporting and Corporate Interaction
- 7) Public Relations and Advertising differ in: _____.
 a) Communication method
 b) Budget
 c) Intent and purpose
 d) Target audience
- 8) Ethics in Public Relations ensures: _____.
 a) Legal compliance
 b) Transparency and trust
 c) Efficient advertising
 d) All of the above

- 9) Public opinion is influenced by: _____.
a) Culture and religion b) Family values
c) Media and education d) All of the above
- 10) The roots of public attitudes are influenced by: _____.
a) Religion b) Economic conditions
c) Social structures d) All of the above
- 11) Which of the following is an example of a house journal?
a) Newspaper supplement b) Company newsletter
c) Blog post d) Advertisement
- 12) What is the primary goal of Public Relations?
a) Sales b) Information sharing
c) Building relationships d) Conducting surveys

Q2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) Explain the role of opinion leaders in PR.
- b) Public Relations and lobbying
- c) Media kits as a PR tool
- d) Genesis and growth of PR in India
- e) Social responsibility in Public Relations
- f) What are rejoinders? Give an example of their use in PR.

Q.3 Write Short Notes. (Any Two) 12

- a) Explain the tools of PR in electronic and print media.
- b) Discuss the importance of ethics in Public Relations.
- c) Write about the PR Society of India (PRSI).
- d) Discuss the present status and future of Public Relations in India.

Q.4 Write a detailed answer. (Any One) 12

- a) How does culture influence public opinion?
- b) What is the role of PR in corporate marketing services?

Q.5 Write a detailed answer. 12

Discuss the importance of PR during the Industrial Revolution.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B. Voc Journalism (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Event Management (JMC01203)

वार, दिनांक : शनिवार, ०१-११-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) कार्यक्रम व्यवस्थापन म्हणजे काय?

- अ) एकाच प्रकल्पाचे व्यवस्थापन
- ब) अनेक संबंधित प्रकल्पांचे समन्वित व्यवस्थापन
- क) फक्त बजेट नियंत्रण
- ड) फक्त वेळापत्रक व्यवस्थापन

२) खालीलपैकी कोणते कार्यक्रम व्यवस्थापनाचे उद्दिष्ट नाही?

- अ) संसाधनांचे कार्यक्षम वाटप
- ब) वेगवेगळ्या प्रकल्पांमधील संघर्ष कमी करणे
- क) फक्त एका प्रकल्पाच्या यशावर लक्ष केंद्रित करणे
- ड) संस्थेच्या धोरणात्मक उद्दिष्टांशी जुळवून घेणे

३) कार्यक्रम व्यवस्थापनातील 'स्टेकहोल्डर व्यवस्थापन' याचा अर्थ काय?

- अ) फक्त ग्राहकांशी संवाद साधणे
- ब) सर्व संबंधित पक्षांशी योग्य संवाद ठेवणे
- क) फक्त आंतरिक संघ व्यवस्थापन
- ड) फक्त बाह्य भागधारकांना डेटा पुरवणे

४) कार्यक्रम व्यवस्थापनाचा कोणता टप्पा प्रकल्पांची निवड आणि प्राधान्यक्रम ठरवतो?

- अ) अंमलबजावणी
- ब) नियोजन
- क) मूल्यांकन
- ड) संसाधन वाटप

५) कार्यक्रमाच्या बजेटमध्ये 'सरप्लस' म्हणजे काय?

- अ) जेव्हा उत्पन्न खर्चापेक्षा जास्त असते
- ब) जेव्हा खर्च उत्पन्नापेक्षा जास्त असतो
- क) जेव्हा खर्च आणि उत्पन्न समान असते
- ड) वरीलपैकी काहीही नाही

- ६) बजेट तयार करताना कोणत्या गोष्टी विचारात घेणे आवश्यक आहे?
- अ) मागील कार्यक्रमांचा अनुभव
 - ब) सध्याची आर्थिक परिस्थिती
 - क) कार्यक्रमाची उद्दिष्ट्ये
 - ड) वरील सर्व
- ७) खालीलपैकी कोणता बजेटचा फायदा आहे?
- अ) खर्चाचे नियोजन करणे
 - ब) संसाधनांचे योग्य वाटप करणे
 - क) आर्थिक जबाबदारी निश्चित करणे
 - ड) वरील सर्व
- ८) बजेट तयार करण्याची जबाबदारी कोणाची असते?
- अ) कार्यक्रम व्यवस्थापक
 - ब) वित्त व्यवस्थापक
 - क) कार्यक्रम समिती
 - ड) वरीलपैकी कोणीही
- ९) कार्यक्रमाच्या प्रसिद्धीसाठी 'ब्रँडिंग' महत्त्वाचे का आहे?
- अ) कार्यक्रमाची ओळख निर्माण करण्यासाठी
 - ब) लोकांच्या मनात कार्यक्रमाची प्रतिमा तयार करण्यासाठी
 - क) कार्यक्रमाला विशेष महत्त्व देण्यासाठी
 - ड) वरील सर्व
- १०) कार्यक्रमाच्या पूर्वतयारीत उपस्थितांसाठी काय व्यवस्था करणे आवश्यक आहे?
- अ) बैठक व्यवस्था
 - ब) भोजन आणि पाण्याची व्यवस्था
 - क) पार्किंगची व्यवस्था
 - ड) वरील सर्व
- ११) कार्यक्रमाच्या प्रसिद्धीमध्ये 'फीडबॅक' घेणे महत्त्वाचे का आहे?
- अ) लोकांच्या प्रतिक्रिया जाणून घेण्यासाठी
 - ब) पुढील कार्यक्रमात सुधारणा करण्यासाठी
 - क) प्रसिद्धीची प्रभावीता तपासण्यासाठी
 - ड) वरील सर्व
- १२) कार्यक्रमाच्या पूर्वतयारीत स्वयंसेवकांची भूमिका काय असते?
- अ) विविध कामांमध्ये मदत करणे
 - ब) उपस्थितांना मार्गदर्शन करणे
 - क) कार्यक्रमाचे व्यवस्थापन करणे
 - ड) वरील सर्व

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- कार्यक्रम व्यवस्थापनाची आवश्यकता
 - कार्यक्रमाची उद्दिष्टे
 - कार्यक्रम निरीक्षण
 - कार्यक्रमाचा अंतिम अहवाल मुद्दे
 - कार्यक्रम व्यवस्थापक
 - यशस्वी कार्यक्रमाचे मुख्य घटक
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- कार्यक्रम प्रचारासाठी कोणत्या माध्यमांचा वापर करावा?
 - कार्यक्रमासाठी आवश्यक संसाधने कोणती?
 - कार्यक्रम व्यवस्थापनातील संभाव्य धोके कोणते?
 - कार्यक्रमाचे मूल्यांकन करताना कोणत्या निकषांचा वापर करावा?
- प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- कार्यक्रमाची पूर्वतयारी करताना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्यात?
किंवा
 - ऑनलाइन कार्यक्रम व्यवस्थापन कसे करावे?
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- कार्यक्रम बजेट म्हणजे काय? कार्यक्रम बजेट तयार करताना कोणत्या घटकांचा विचार करावा?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
Event Management (JMC01203)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 12

- 1) What is program management?
 - a) Management of a single project
 - b) Coordinated management of many related projects
 - c) Budget control only
 - d) Schedule management only
- 2) Which of the following is not an objective of program management?
 - a) Efficient allocation of resources
 - b) Minimization of conflict between different projects
 - c) Focusing on the success of only one project
 - d) Alignment with the strategic objectives of the organization
- 3) What is meant by 'stakeholder management' in program management?
 - a) Communicating only with customers
 - b) Maintaining proper communication with all relevant parties
 - c) Internal team management only
 - d) Providing data to external stakeholders only
- 4) Which phase of program management determines the selection and prioritization of projects?

a) Execution	b) Planning
c) Evaluation	d) Resource allocation
- 5) What is meant by 'surplus' in a programme budget?
 - a) When income is more than expenditure
 - b) When expenditure is more than income
 - c) When expenditure and income are equal
 - d) None of the above
- 6) What are the things that need to be considered while preparing a budget?
 - a) Experience of past programmes
 - b) Current financial situation
 - c) Objectives of the programme
 - d) All of the above

- 7) Which of the following is an advantage of a budget?
- a) Planning expenditure
 - b) Proper allocation of resources
 - c) Determining financial responsibility
 - d) All of the above
- 8) Who is responsible for preparing a budget?
- a) Programme manager
 - b) Finance manager
 - c) Programme committee
 - d) None of the above
- 9) Why is 'branding' important for the publicity of a programme?
- a) To create identity of the programme
 - b) To create an image of the programme in the minds of the people
 - c) To give special importance to the programme
 - d) All of the above
- 10) What arrangements need to be made for the attendees in the preparation of the program?
- a) Seating arrangements
 - b) Food and water arrangements
 - c) Parking arrangements
 - d) All of the above
- 11) Why is it important to get 'feedback' in the publicity of the program?
- a) To know the reaction of the people
 - b) To improve the next program
 - c) To check the effectiveness of the publicity
 - d) All of the above
- 12) What is the role of volunteers in the preparation of the program?
- a) Helping in various tasks
 - b) Guiding the attendees
 - c) Managing the program
 - d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Four)

12

- a) Need for program management
- b) Program objectives
- c) Program monitoring
- d) Final report points of the program
- e) Program manager
- f) Key elements of a successful program

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

12

- a) Which media should be used to promote the program?
- b) What are the resources required for the program?
- c) What are the potential risks in program management?
- d) What criteria should be used while evaluating the program?

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 12

a) What are the factors to be considered while preparing the program?

OR

b) How to manage the program online?

Q.5 Answer the following question. 12

What is a program budget? What factors should be considered while preparing the program budget?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B. Voc Journalism (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Introduction To Television (JMC1301)

वार, दिनांक: मंगळवार, २८-१०-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

१) स्ट्रीजर म्हणजे ———.

अ) अर्धवेळ पत्रकार

ब) विशेष वार्ताहर

क) मुख्य वार्ताहर

ड) यापैकी नाही

२) व्हिडिओ एडिटिंग साठी वापरण्यात येणारे सॉफ्टवेअर ———.

अ) एफसीपी

ब) फोटोशॉप

क) पिकासो

ड) यापैकी नाही

३) टिव्ही मालिकांची लोकप्रियता ——— द्वारे तपासली जाते.

अ) टीओपी

ब) एसटीपी

क) सीएसएस

ड) टिआरपी

४) कॅमेरा ठेवण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या तीन पायी साधनाला ——— म्हणतात.

अ) ट्रायपॉड

ब) वायर

क) वॉल्ड ट्रॅक

ड) एक्सएलआर डिव्हाईस

५) दूरचित्रवाणी हे ——— प्रकारचे माध्यम आहे.

अ) श्राव्य

ब) दृक

क) दृकश्राव्य

ड) यापैकी नाही

६) सी. आय. डी हा टिव्ही कार्यक्रमाचा ——— प्रकार आहे.

अ) सिटकॉम

ब) ट्रॅजेडी

क) इनव्हेस्टिगेटिव्ह

ड) यापैकी नाही

७) टीव्हीवरील चर्चेच्या कार्यक्रमात ——— ही व्यक्ती मुख्य असते.

अ) निवेदक

ब) पाहुणा

क) दिग्दर्शक

ड) निर्माता

- ८) आवाजाची तीव्रता ——— मध्ये मोजली जाते.
अ) बार्डट
ब) अल्ट्रा फॉर्म
क) हर्ट्झ
ड) डेसिबल
- ९) ——— हे न्यूज बुलेटीनच्या निर्मितीसाठी जबाबदार असतात.
अ) रिपोर्टर
ब) प्रोड्युसर
क) रायटर
ड) यापैकी नाही
- १०) डीटीएच चे पूर्ण रूप ———.
अ) डील टू होम
ब) डिश टू हाऊस
क) डायरेक्ट टू होम
ड) यापैकी नाही
- ११) एबीपी न्यूज (ABP News) पूर्वी कोणत्या नावाने ओळखली जात होती?
अ) स्टार न्यूज
ब) झी न्यूज
क) इंडिया टिव्ही
ड) डीडी न्यूज
- १२) 'पेड चॅनेल' (Paid Channel) म्हणजे काय?
अ) मोफत दाखवली जाणारी वाहिनी
ब) पाहण्यासाठी शुल्क भरावे लागणारी वाहिनी
क) सरकारी वाहिनी
ड) फक्त रात्री दाखवली जाणारी वाहिनी

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) माहिती आणि प्रसारण मंत्रालय
- ब) 'डीडी किसान'
- क) खाजगी मनोरंजन वाहिनी
- ड) क्रीडा वाहिनी
- इ) डॉक्युमेंट्री प्रकार
- ई) दूरदर्शन

प्र.३ खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

੧੨

- अ) माहिती शिक्षण आणि मनोरंजनात दूरदर्शनचे योगदान सविस्तर लिहा.
ब) वृत्तवाहिनीतील इनपुट हेडच्या जबाबदाऱ्या आणि कामाचे स्वरूप लिहा.
क) मुद्रित माध्यमांच्या तुलनेत टीव्ही बातमीदारी कशी वेगळी असते आणि तिचे फायदे-तोटे कोणते आहेत?
ड) दूरदर्शनच्या इतिहासातील 'रामायण' आणि 'महाभारत' यांसारख्या मालिकांचे भारतीय समाज आणि सांस्कृतिक जीवनावर झालेले परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

अ) दूरचित्रवाणीचे स्वरूप, कार्यपद्धती आणि वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

ब) ब्रेकिंग न्यूज कव्हेरेज करताना बातमीदाराला कोणत्या नैतिक आणि व्यावसायिक आव्हानांना तोंड द्यावे लागते?

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा.

१२

नैसर्गिक आपत्ती परिस्थितीमध्ये दूरचित्रवाणी वाहिनीची बातमीदारी कशी असावी? नागरिकांना मदत आणि माहिती पुरवण्यात तिची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B. Voc Journalism (Semester - III) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
Introduction To Television (JMC1301)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative:

12

- 1) Stringer means _____.
a) Part Time Reporter b) Special Reporter
c) Chief Reporter d) None of these
- 2) _____ software is used for video editing.
a) FCP b) Photoshop
c) Picasa d) None of these
- 3) Popularity of TV serials measured by _____.
a) TOP b) STP
c) CAS d) TRP
- 4) A three legged device to support camera is called as _____.
a) Tripod b) Wire
c) Wild Track d) XLR device
- 5) Television is _____ type of media.
a) Audio b) Visual
c) Audio - Visual d) None of these
- 6) CID TV programme is a type of _____.
a) Sitcom b) Tragedy
c) Investigative d) None of these
- 7) _____ is a key person in the TV discussion programme.
a) Anchor b) Guest
c) Director d) Producer
- 8) The intensity of sound is measured in _____ unit.
a) Byte b) Ultra forms
c) Hertz d) Decibel
- 9) _____ is responsible for the production of the news bulletin.
a) Reporter b) Producer
c) Writer d) None of these

- 10)** DTH stands for _____.
a) Deal to Home
b) Dish to House
c) Direct to Home
d) None of these
- 11)** Which name was ABP News previously known?
a) Star News
b) Zee News
c) India TV
d) DD News
- 12)** What is a 'Paid Channel'?
a) A channel that is shown for free
b) A channel that requires a fee to watch
c) A government channel
d) A channel that is shown only at night

Q.2 Write short notes. (Any Four)

12

- Ministry of Information and Broadcasting
- 'DD Kisan'
- Private entertainment channel
- Sports channel
- Documentary types
- Doordarshan

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

12

- a) Write in detail the contribution of Doordarshan in information education and entertainment.
- b) Write the responsibilities and nature of work of an input head in a news channel.
- c) How is TV news reporting different from print media and what are its advantages and disadvantages?
- d) Explain the impact of serials like 'Ramayana' and 'Mahabharata' in the history of Doordarshan on Indian society and cultural life.

Q.4 Write a detailed answer. (Any One)

12

- a) Write the nature, working methods and features of television.
- b) What are the ethical and professional challenges that a reporter faces while covering breaking news?

Q.5 Write a detailed answer.

12

How should a television channel's coverage of natural disaster situations? Explain its role in providing assistance and information to citizens.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Development Communication (JMC1302)

वार, दिनांक: शुक्रवार, ३१-१०-२०२५

कमाल गुणः ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) विकास संवाद मुख्यतः कोणत्या गोष्टीवर लक्ष केंद्रित करतो?
अ) जाहिरात
ब) सामाजिक परिवर्तन
क) राजकीय प्रचार
ड) मनोरंजन
- २) "Diffusion of Innovation" हा सिद्धांत कोणी मांडला?
अ) एव्हरेट रॉजर्स
ब) डॅनियल लर्नर
क) हॅरॉल्ड लॅस्वेल
ड) डेनिस मॅकक्वेल
- ३) ग्रामीण संवादासाठी सर्वाधिक परिणामकारक माध्यम कोणते?
अ) दूरदर्शन
ब) कम्युनिटी रेडिओ
क) इंटरनेट
ड) सिनेमा
- ४) "अवलंबन सिद्धांत" कोणाच्या प्रतिक्रियेतून विकसित झाले?
अ) आधुनिकीकरण सिद्धांत
ब) मॅजिक बुलेट सिद्धांत
क) सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत
ड) लोकशाही-सहभागी सिद्धांत
- ५) विकास पत्रकारितेचा मुख्य उद्देश कोणता आहे?
अ) नफा कमावणे
ब) सेलिब्रिटी बातम्या देणे
क) विकासाशी संबंधित विषय मांडणे
ड) सनसनाटीपणा निर्माण करणे
- ६) "बेटी बचाओ बेटी पढाओ" मोहिमेचा उद्देश कोणता आहे?
अ) पर्यावरण जनजागृती
ब) लिंग समानता
क) ग्रामीण साक्षरता
ड) गरीबी निर्मूलन

- ७) लोकमाध्यमांमध्ये खालीलपैकी कोणते समाविष्ट आहे?
अ) इंटरनेट मीम्स
ब) बाहुली खेळ आणि रस्त्यावरचे नाटक
क) सोशल मीडिया रील्स
ड) मोबाइल गेम्स
- ८) "वर्तन बदल संप्रेषण" (BCC) चा उद्देश काय आहे?
अ) शासन नियम बदलणे
ब) वैयक्तिक आणि सामाजिक वर्तन बदलणे
क) तंत्रज्ञान बदलणे
ड) माध्यम मालकी बदलणे
- ९) खालीलपैकी कोणती संस्था UN विकास संवादाशी संबंधित आहे?
अ) FIFA
ब) UNESCO
क) NATO
ड) WHO
- १०) "विकास समर्थन संप्रेषण" म्हणजे काय?
अ) राजकीय पक्षांचा प्रचार
ब) विकास कार्यक्रमांसाठी धोरणात्मक संवाद
क) कॉर्पोरेट जाहिरात
ड) फक्त सोशल मीडिया मार्केटिंग
- ११) "स्वच्छ भारत अभियान" सुरू झाले ते वर्ष:
अ) २००८
ब) २०१०
क) २०१४
ड) २०१६
- १२) "नागरिक पत्रकारिता" म्हणजे काय?
अ) राजकारण्यांची पत्रकारिता
ब) नागरिकांनी डिजिटल माध्यमांद्वारे केलेली पत्रकारिता
क) स्वयंसेवी संस्थांची पत्रकारिता
ड) शासनाची पत्रकारिता

प्र.२ लघुउत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

੧੨

- अ) विकास संवादाची व्याख्या करा.
- ब) सहभागात्मक संवादाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- क) ग्रामीण संवाद म्हणजे काय?
- ड) सामाजिक परिवर्तनात माध्यमांची भूमिका लिहा.
- इ) स्वयंसेवी संस्थांचे योगदान स्पष्ट करा.
- ई) सामाजिक परिवर्तन संवादातील अडथळे कोणते?

- प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) विकास पत्रकारिता
ब) पारंपरिक लोकमाध्यमे
क) वर्तन परिवर्तन संवाद (BCC)
ड) युनेस्कोची भूमिका
- प्र.४ विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) विकास संवादाच्या विविध सिद्धांतांचे आणि मॉडेलचे स्पष्टीकरण द्या.
ब) भारतातील विकास संवादाचा विकास आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.५ विस्तृत उत्तर लिहा. (अनिवार्य) १२
- शासकीय धोरणे आणि आंतरराष्ट्रीय संस्थांची विकास संवादातील भूमिका स्पष्ट करा.

Set

P

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
Development Communication (JMC1302)**

Day & Date: Friday, 31-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) Development communication mainly focuses on: _____.
 - a) Advertising
 - b) Social Change
 - c) Political Campaigns
 - d) Entertainment
- 2) The "Diffusion of Innovation" theory was proposed by: _____.
 - a) Everett Rogers
 - b) Daniel Lerner
 - c) Harold Lasswell
 - d) Denis McQuail
- 3) Which medium is most effective for rural communication?
 - a) Television
 - b) Community Radio
 - c) Internet
 - d) Cinema
- 4) Dependency theory was developed in response to: _____.
 - a) Modernization theory
 - b) Magic Bullet theory
 - c) Social Responsibility theory
 - d) Democratic-participant theory
- 5) The key objective of development journalism is: _____.
 - a) Profit-making
 - b) Promoting celebrity news
 - c) Highlighting development issues
 - d) Sensationalism
- 6) The "Beti Bachao Beti Padhao" campaign aims at: _____.
 - a) Promoting environmental awareness
 - b) Gender equality
 - c) Literacy in rural areas
 - d) Eradicating poverty
- 7) Folk media includes: _____.
 - a) Internet memes
 - b) Puppetry and Street Theatre
 - c) Social media reels
 - d) Mobile games

- 8) Behaviour Change Communication (BCC) aims at: _____.
a) Changing government rules
b) Changing individual and social behaviour
c) Changing technology
d) Changing media ownership
- 9) Which of the following is a UN agency associated with development communication?
a) FIFA
b) UNESCO
c) NATO
d) WHO
- 10) Development Support Communication (DSC) refers to: _____.
a) Publicity of political parties
b) Strategic communication for development programs
c) Corporate advertising
d) Social media marketing only
- 11) The Swachh Bharat Abhiyan was launched in: _____.
a) 2008
b) 2010
c) 2014
d) 2016
- 12) Citizen journalism means: _____.
a) Journalism by politicians
b) Journalism by public using digital platforms
c) Journalism by NGOs
d) Journalism by government

Q.2 Write short answers. (Any Four)**12**

- a) Define development communication.
b) Explain the importance of participatory communication.
c) What is rural communication?
d) Describe the role of media in social change.
e) Discuss the contribution of NGOs in development communication.
f) What are the challenges in social change communication?

Q.3 Write short notes. (Any Two)**12**

- a) Development Journalism
b) Traditional Folk Media for Development
c) Behaviour Change Communication
d) Role of UNESCO in Development Communication

Q.4 Write a Detailed Answer (Any One)**12**

- a) Explain in detail the various theories and models of development communication.
b) Discuss the evolution and importance of development communication in India.

Q.5 Write a Detailed Answer (Compulsory)

12

Describe the role of government policies and international organizations in promoting development communication

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर — २०२५
Audio-Visual Production Techniques (JMC1303)

वार, दिनांक: गुरुवार, ०६-११-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) “रूल ऑफ थर्ड्स” चा उपयोग कशासाठी केला जातो?
 - अ) लेन्सची तीव्रता वाढवण्यासाठी
 - ब) रंग समायोजित करण्यासाठी
 - क) संतुलन आणि दृश्य आकर्षकता निर्माण करण्यासाठी
 - ड) प्रकाश कमी करण्यासाठी
- २) “स्क्रिप्ट ब्रेकडाउन” आणि “शॉट डिव्हिजन” कोणत्या निर्मिती टप्प्याचा भाग आहेत?
 - अ) वितरण
 - ब) पूर्व-निर्मिती
 - क) संपादन
 - ड) पश्चात-निर्मिती
- ३) “क्रेन शॉट” चा वापर प्रामुख्याने कशासाठी केला जातो?
 - अ) उच्च कोनातील हवाई हालचाली टिपण्यासाठी
 - ब) ध्वनी रेकॉर्ड करण्यासाठी
 - क) प्रकाश समायोजित करण्यासाठी
 - ड) रंगछटा तयार करण्यासाठी
- ४) “रेंब्रँड्ट लाईटिंग” तंत्राची ओळख कशामुळे होते?
 - अ) मऊ एकसमान प्रकाश
 - ब) गालावर त्रिकोणी प्रकाश
 - क) तीव्र विरोधाभासी सावल्या
 - ड) सावल्या नसणे
- ५) बाहेरील व्यावसायिक ध्वनी रेकॉर्डिंगसाठी कोणते उपकरण वापरले जाते?
 - अ) लॅव्हलियर माईक
 - ब) हँड माईक
 - क) बूम माईक
 - ड) यूएसबी माईक

- ६) “डॉल्बी अ‍ॅटमॉस” तंत्रज्ञान कोणता अनुभव देते?
 अ) द्विदिश ध्वनी
 ब) त्रिमितीय आच्छादित ध्वनी
 क) एकदिश ध्वनी
 ड) सपाट ध्वनी

७) “डेप्थ ऑफ फील्ड” म्हणजे काय?
 अ) रंगछटा
 ब) जवळ व दूर वस्तूतील फोकस श्रेणी
 क) ध्वनी स्पष्टता
 ड) प्रकाश पातळी

८) संपादनात “क्रॉस-कटिंग” चा वापर कशासाठी केला जातो?
 अ) समांतर कृती दाखवण्यासाठी
 ब) दोन ध्वनी एकत्र करण्यासाठी
 क) फ्रेव वेग समायोजित करण्यासाठी
 ड) फेड-इन ट्रांझिशनसाठी

९) “लॅव्हालिअर माईक” प्रामुख्याने कशासाठी वापरला जातो?
 अ) मुलाखती व बातमी सादरीकरणासाठी
 ब) फोली ध्वनीसाठी
 क) संगीत कार्यक्रमांसाठी
 ड) स्टुडिओ निवेदनासाठी

१०) ADR म्हणजे काय?
 अ) प्रगत डिजिटल रेकॉर्डिंग
 ब) स्वयंचलित संवाद पुनर्स्थापन
 क) ध्वनी विलंब कमी करणे
 ड) वातावरणीय डेटा रेकॉर्ड

११) “गिबल” चा वापर कशासाठी केला जातो?
 अ) प्रकाश नियंत्रणासाठी
 ब) हालत्या शॉट्सना स्थिर ठेवण्यासाठी
 क) व्हिडिओ संपादनासाठी
 ड) कॅमेरा झूमसाठी

१२) “फोली साउंड” कोणाशी संबंधित आहे?
 अ) स्टुडिओमध्ये ध्वनी प्रभाव तयार करण्यासाठी
 ब) नैसर्गिक पार्श्वध्वनी
 क) संवाद डबिंग
 ड) पार्श्वसंगीत

- प्र.२ संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
- अ) कथानक फलक म्हणजे काय? दृश्य नियोजनातील त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) “थ्री-पॉईंट लाईटिंग” म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- क) पूर्व-निर्मिती आणि पश्चात-निर्मिती यांतील फरक स्पष्ट करा.
- ड) बाहेरील शूटिंगमध्ये बूम माईकचा वापर कसा केला जातो?
- इ) फिल्म एडिटिंगमध्ये फोली ध्वनीचे कार्य काय असते?
- ई) आधुनिक व्हिडिओ संपादनामध्ये कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे कार्य स्पष्ट करा.
- प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) डॉली, क्रेन व ड्रोन शॉट्स
- ब) व्हर्च्युअल निर्मिती व कृत्रिम बुद्धिमत्ता साधने
- क) चित्रपटातील ध्वनी रचना प्रक्रिया
- ड) नैसर्गिक प्रकाश व कृत्रिम प्रकाश
- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) लघुपटासाठी पूर्व-निर्मिती नियोजनासाठी प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- किंवा
- ब) विविध प्रकाशशैली व त्यांचा प्रेक्षकांच्या मनोवृत्तीवर होणार परिणाम स्पष्ट करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- पश्चात-निर्मितीतील ध्वनी मिश्रणातील आव्हाने व नावीन्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
Audio-Visual Production Techniques (JMC1303)**

Day & Date: Thursday, 06-11-2025
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 12

- 1) The "Rule of Thirds" in composition is used to: _____.
 a) Improve lens sharpness
 b) Adjust color
 c) Create balance and visual interest
 d) Reduce brightness

- 2) Script Breakdown and Shot Division are part of which stage of production?
 a) Distribution
 b) Pre-Production
 c) Editing
 d) Post-Production

- 3) The "Crane Shot" is commonly used to: _____.
 a) Capture high-angle aerial movements
 b) Record audio
 c) Adjust lighting
 d) Create color tone

- 4) "Rembrandt Lighting" technique is recognized by: _____.
 a) Soft even light
 b) Triangle of light on the cheek
 b) High-contrast shadows
 d) No shadows

- 5) The device used for outdoor professional sound recording is: _____.
 a) Lavalier Mic
 b) Hand Mic
 c) Boom Mic
 d) USB Mic

- 6) The "Dolby Atmos" technology provides: _____.
 a) Stereo Sound
 b) 3D Immersive Sound
 c) Mono Sound
 d) Flat audio

- 7) "Depth of Field" refers to: _____.
 a) Color tone
 b) Focus range between near and far objects
 c) Audio clarity
 d) Brightness level

- 8) "Cross-cutting" in editing is used to: _____.
a) Show parallel action between scenes
b) Combine two sounds
c) Adjust frame speed
d) Fade in transitions
- 9) The "Lavalier Microphone" is mainly used for: _____.
a) Interviews and news anchoring
b) Foley sound
c) Music concerts
d) Studio narration
- 10) ADR stands for: _____.
a) Advanced Digital Recording
b) Automated Dialogue Replacement
c) Audio Delay Reduction
d) Ambient Data Record
- 11) The "Gimbal" is used for: _____.
a) Lighting control
b) Stabilizing moving shots
c) Editing footage
d) Camera zoom
- 12) "Foley Sound" is related to: _____.
a) Recreating sound effects in studio
b) Natural ambient sound
c) Dialogue dubbing
d) Background music

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) What is storyboarding? Explain its importance in visual planning.
b) Define "Three-Point Lighting."
c) Explain the difference between Pre-Production and Post-Production.
d) What is the use of a Boom Mic in outdoor shoots?
e) What is the function of Foley sound in film editing?
f) Explain the concept of AI in modern video editing.

Q.3 Write short notes. (Any Two) 12

- a) Dolly, Crane, and Drone shots.
b) Virtual production and AI tools.
c) Sound design process in films.
d) Natural light vs Artificial light

Q.4 Write a Detailed Answer (Any One) 12

- a) Explain the step-by-step pre-production planning for a short film.
b) Discuss different lighting styles and their impact on audience mood.

Q.5 Write a Detailed Answer 12

Discuss the challenges and innovations in post-production sound mixing.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Voc Journalism (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Marathi - 1 (JMC1308)

वार, दिनांक: बुधवार, २९-१०-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा.

०६

- १) निबंध लेखनाचे प्रमुख उद्दिष्ट काय असते?
 - अ) मनोरंजन करणे
 - ब) विचारमंथन करणे
 - क) कथा सांगणे
 - ड) जाहिरात करणे
- २) खालीलपैकी कोणता निबंध प्रकार अनुभवांवर आधारित असतो?
 - अ) विषयनिष्ठ निबंध
 - ब) विवेचनात्मक निबंध
 - क) कथात्मक निबंध
 - ड) वादात्मक निबंध
- ३) निबंधाच्या भाषाशैलीत काय असावे?
 - अ) कठीण व अवघड शब्द
 - ब) साधेपणा व स्पष्टता
 - क) अवघड संज्ञा
 - ड) तांत्रिक भाषा
- ४) व्यावहारिक निबंध लेखन कोणत्या क्षेत्राशी निगडित आहे?
 - अ) साहित्यिक लेखन
 - ब) प्रशासकीय व व्यावसायिक लेखन
 - क) भावनिक लेखन
 - ड) काव्यलेखन
- ५) लघुनिबंध व निबंध यातील फरक कशात आहे?
 - अ) विषयात
 - ब) लांबी व सखोलतेत
 - क) भाषेत
 - ड) शैलीत
- ६) निबंधाचे वैचारिक चळवळीतील योगदान कोणत्या क्षेत्रात दिसते?
 - अ) कला
 - ब) समाजप्रबोधन
 - क) व्यापार
 - ड) राजकरण

- प्र.२ खालील प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) ०६
- अ) निबंध लेखनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) निबंध लेखनाचे प्रकार समजावून सांगा.
- क) निबंधाची भाषाशैली कशी असावी?
- ड) प्रशासकीय निबंधाचे उपयोग लिहा.
- प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) ०६
- अ) विवेचनात्मक निबंध
- ब) वादात्मक निबंध
- क) लघुनिबंध व निबंधातील साम्यभेद
- ड) व्यावहारिक निबंधाचे उपयोग
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) निबंध लेखनातील मूलभूत तत्त्वांचे विश्लेषण करा.
- किंवा
- ब) निबंध लेखनाचे व्यावहारिक उपयोजन स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
NSS (JMC-CC-301)

वार, दिनांक: मंगळवार, ०४-११-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) 'स्वयंसेवा' या संकल्पनेत खालीलपैकी कोणती गोष्ट आवश्यक आहे?
 - अ) आर्थिक मोबदला मिळणे
 - ब) स्वतःच्या इच्छेने, निस्वार्थपणे काम करणे
 - क) कायदेशीर बंधन असणे
 - ड) केवळ सरकारी संस्थांसाठी काम करणे
- २) धोरणात्मक नियोजनाचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य कोणते?
 - अ) अल्पकालीन विचार
 - ब) लवचिक (Flexible) नसणे
 - क) भविष्यातील कृतीची दिशा ठरवणे
 - ड) केवळ आकस्मिक निर्णय घेणे
- ३) सामाजिक-आर्थिक सर्वेक्षणाचा मुख्य उद्देश काय असतो?
 - अ) केवळ मनोरंजक माहिती गोळा करणे
 - ब) सामाजिक आणि आर्थिक स्थिती समजून घेणे
 - क) केवळ लोकांचे उत्पन्न मोजणे
 - ड) सरकारी योजनांची माहिती लपवणे
- ४) लोकसंख्या माहितीमध्ये सामान्यतः कशाचा समावेश होतो?
 - अ) आवडते चित्रपट
 - ब) वय, लिंग आणि राहण्याचे ठिकाण
 - क) बँक खात्यातील रक्कम
 - ड) दररोजचा आहार

- ५) सर्वेक्षणातील डेटा विश्लेषण कशासाठी केले जाते?
- अ) माहिती अधिक गुंतागुंतीची करण्यासाठी
 ब) माहितीमधून निष्कर्ष काढण्यासाठी
 क) केवळ आकडे मोजण्यासाठी
 ड) अहवाल न बनवण्यासाठी
- ६) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण कशाबद्दल माहिती गोळा करते?
- अ) केवळ रस्ते बांधणी
 ब) लोकसंख्या, आरोग्य आणि पोषण
 क) केवळ जंगलतोड
 ड) बँकिंग व्यवहार

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन)

0६

- अ) स्वयंसेवकासाठी 'नैतिकता आणि 'उत्तरदायित्व
 ब) प्रभावी नेतृत्वासाठी संवाद कौशल्ये
 क) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण
 ड) सर्वेक्षणाचा अहवाल लेखन
 इ) नियोजनाच्या मर्यादा
 ई) स्वयंसेवा प्रशिक्षणाची गरज

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

0६

- अ) स्वयंसेवेची कोणतीही चार प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) कार्यक्रमांच्या यशस्वी अंमलबजावणीची आवश्यकता का आहे?
 क) सामाजिक-आर्थिक सर्वेक्षणाची मुख्य गरज काय आहे?
 ड) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संघटनाचे मुख्य कार्य काय आहे?

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

0६

- अ) भारत सरकारने शेतकऱ्यांसाठी सुरु केलेल्या कोणत्याही दोन योजनांची नावे आणि त्याचे थोडक्यात उद्दिष्ट सांगा.

किंवा

- ब) 'डेटा विश्लेषण' म्हणजे काय आणि ते अहवाल लेखनात (Report Writing) कसे समाविष्ट केले जाते?

प्र.५ एका चांगल्या स्वयंसेवेक आणि नेत्यांमध्ये असणारे गुणधर्म स्पष्ट करा.

0६

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (NEP CBCS) Examination:
October/November - 2025
NSS (JMC-CC-301)**

Day & Date: Tuesday, 04-11-2025
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.

06

- 1) Which of the following is essential in the concept of 'volunteer'?
 - a) Receiving financial compensation
 - b) Working on one's own will, selflessly
 - c) Having a legal obligation
 - d) Working only for government agencies
- 2) What is an important feature of strategic planning?
 - a) Short-term thinking
 - b) Not being flexible
 - c) Determining the direction of future action
 - d) Making only ad hoc decisions
- 3) What is the main purpose of a socio-economic survey?
 - a) Collecting only interesting information
 - b) Understanding the social and economic situation
 - c) Only measuring people's income
 - d) Hiding information about government schemes
- 4) What is usually included in demographic information?
 - a) Favorite movies
 - b) Age, gender, and place of residence
 - c) Amount in bank account
 - d) Daily diet
- 5) Why is data analysis in a survey done?
 - a) To make the information more complex
 - b) To draw conclusions from the information
 - c) To calculate numbers only
 - d) Not to make a report
- 6) What does the National Family Health Survey collect information about?

a) Road construction only	b) Population, health, and nutrition
c) Deforestation only	d) Banking transactions

- Q.2 Write short answers. (Any Three) 06**
- a) 'Ethics' and 'Responsibility' for a volunteer
 - b) Communication skills for effective leadership
 - c) National Family Health Survey
 - d) Survey report writing
 - e) Limitations of planning
 - e) Need for volunteer training
- Q.3 Answer the following questions. (Any Two) 06**
- a) Explain any four major features of volunteering.
 - b) Why is it necessary for successful implementation of programs?
 - c) What is the main need for socio-economic survey?
 - d) What is the main function of the National Sample Survey Organization?
- Q.4 Answer the following questions. (Any One) 06**
- a) Name any two schemes launched by the Government of India for farmers and give their brief objectives.
- OR**
- b) What is 'Data Analysis' and how is it incorporated in Report Writing?
- Q.5 Explain the qualities of a good volunteer and leader. 06**

Set

P

B.Voc Journalism (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Development Communication (BVHCT0301)

वार, दिनांक: मंगळवार, २८-१०-२०२५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

कमाल गुणः ४०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

04

- १) विकास सिद्धांतामध्ये कोणाला महत्त्व दिले जाते?
अ) समस्या
ब) लोक
क) नेते
ड) माध्यमे
- २) शैक्षणिक दूरदर्शन कार्यक्रमांचे मुख्य वैशिष्ट्य काय आहे?
अ) मनोरंजन
ब) शिक्षण आणि प्रबोधन
क) विकासाचे साधन
ड) व्यावसायिक प्रचार
- ३) चिरंतन विकासाच्या संकल्पनेचा प्रभाव कोणत्या क्षेत्रात दिसून येतो?
अ) आर्थिक क्षेत्र
ब) सामाजिक क्षेत्र
क) पर्यावरण क्षेत्र
ड) सर्व क्षेत्रात
- ४) वृत्तपत्राचे विकासात्मक कार्य काय आहे?
अ) शिक्षण आणि प्रबोधन
ब) सामाजिक समस्यांचे निराकरण
क) आर्थिक विकास
ड) सर्व प्रकारचे विकास
- ५) माध्यमांनी ——— आचारसंहितेचे पालन करावे.
अ) नैतिक
ब) सामाजिक
क) सामुहिक
ड) पारंपारिक
- ६) ग्रामीण पत्रकारितेच्या मुख्य आव्हानांपैकी एक काय आहे?
अ) शहरी समस्यांची माहिती देणे
ब) ग्रामीण समस्यांची माहिती देणे आणि त्याच्या निराकरणाच्या प्रयत्नांची माहिती देणे
क) राजकीय समस्यांची माहिती देणे
ड) ग्रामीण भागातील माहिती गोळा करण्याची आव्हाने

७) साईट प्रकल्पाची सुरुवात कोणत्या वर्षात झाली?

अ) १९७०

ब) १९८०

क) १९९०

ड) २०००

८) युनेस्को ने जगात १९८० मध्ये नवीन ——— व्यवस्था निर्माण करण्याला प्राधान्य दिले.

अ) माहिती व संवाद

ब) जागतिकीकरण

क) मुक्त अर्थव्यवस्था

ड) मानवी हक्क

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

१) कृषी पत्रकारिता

२) साईट

३) ग्रामीण विकासाचे घटक

४) जिल्हा परिषद

५) खेडा प्रकल्प

६) विकासात पत्रकाराची भूमिका

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१०

अ) दूरचित्रवाणी हे विकासाचे माध्यम आहे उदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

ब) महात्मा गांधीचा उदारमतवादी सिद्धांत सविस्तर लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१०

चिरंतन विकास म्हणजे काय? चिरंजन विकासाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Development Communication (BVHCT0301)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.**08**

- 1) Who is given importance in development theory?
 - a) Problems
 - b) People
 - c) Leaders
 - d) Media
- 2) What is the main feature of educational television programs?
 - a) Entertainment
 - b) Education and enlightenment
 - c) Means of development
 - d) Commercial propaganda
- 3) In which field is the impact of the concept of sustainable development seen?
 - a) Economic field
 - b) Social field
 - c) Environmental field
 - d) In all fields
- 4) What is the developmental function of the newspaper?
 - a) Education and enlightenment
 - b) Solving social problems
 - c) Economic development
 - d) All types of development
- 5) The media should follow _____ ethics.
 - a) Ethical
 - b) Social
 - c) Collective
 - d) Traditional
- 6) What is one of the main challenges of rural journalism?
 - a) Providing information about urban problems
 - b) Providing information about rural problems and efforts to solve them
 - c) Providing information about political problems
 - d) Challenges of collecting information in rural areas
- 7) In which year did the SITE project start?
 - a) 1970
 - b) 1980
 - c) 1990
 - d) 2000

- 8) UNESCO gave priority to creating a new _____ system in the world in 1980.
- a) Information and communication
 - b) Globalization
 - c) Free economy
 - d) Human rights

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) 12

- a) Agricultural journalism
- b) SITE
- c) Elements of rural development
- d) Zilla Parishad
- e) Village projects
- f) Role of journalists in development

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 10

- a) Television is a medium of development. Explain with an example.
- OR**
- b) Write in detail the liberal theory of Mahatma Gandhi.

Q.4 Write a detailed answer. 10

What is sustainable development? Explain the objectives of sustainable development in detail.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Introduction to Radio (BVHCT0302)

वार, दिनांक: शुक्रवार, ३१-१०-२०२५

कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा.

०८

- १) फ्रिक्वेन्सी मॉड्युलेशन रेडिओ 'एफ एम' चा शोध — यांनी लावला.
 अ) एडविन हॉवर्ड आर्मस्ट्रॉंग ब) जॉन चारुनिंग
 क) रेजिनाल्ड फेसेंडेन ड) यापैकी नाही
- २) — मध्ये एआयआर ला आकाशवाणी म्हटले गेले.
 अ) १९४७ ब) १९५०
 क) १९५७ ड) १९६०
- ३) भारतातील पहिला रेडिओ कार्यक्रम रेडिओ क्लब ऑफ — द्वारे प्रसारित करण्यात आला.
 अ) दिल्ली ब) बॉम्बे
 क) मद्रास ड) लखनौ
- ४) 'सुनो सुनाओ लाइफ बनाओ' हे कोणत्या एफएम चॅनलचे प्रसिद्ध घोषवाक्य आहे?
 अ) रेड एफएम ब) बिग एफएम
 क) रेडिओ मिर्ची ड) आकाशवाणी
- ५) विद्यावाणी हा — चा रेडिओ आहे.
 अ) एसयुएस ब) एसपीपीयु
 क) ईग्नू ड) बामु
- ६) रेडिओ — चे माध्यम.
 अ) डोळा ब) तोंड
 क) वर्ष ड) कान
- ७) निरक्षर लोकसंख्येसाठी कोणते माध्यम योग्य आहे?
 अ) वर्तमानपत्र ब) रेडिओ
 क) पत्रिका ड) डिजिटल

- ८) — रेडिओ एका छोट्या भौगोलिक क्षेत्रापुरते मर्यादित आहे.
 अ) खाजगी
 ब) सार्वजनिक
 क) समुदाय
 ड) यांपैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

- अ) एएम (अॅप्लिट्यूड मॉड्युलेशन) म्हणजे काय? रेडिओ प्रसारणातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) संवाद माध्यम म्हणून रेडिओची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 क) रेडिओ चर्चेची संकल्पना, स्वरूप, आणि महत्त्व यावर प्रकाश टाका.
 ड) भारतातील प्रमुख खाजगी रेडिओ चॅनेल कोणती आहेत? त्यांची माहिती द्या.
 इ) रेडिओ फिचर म्हणजे काय? त्याची रचना आणि उद्देश स्पष्ट करा.
 ई) रेडिओ नाटकाची घटक आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १०

- अ) भारतामध्ये कम्युनिटी रेडिओचे महत्त्व आणि गरज स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) रेडिओ निर्मितीतील मायक्रोफोनचे प्रकार आणि त्यांचे उपयोग स्पष्ट करा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. १०

जनसंज्ञापनाचे माध्यम म्हणून रेडिओ आणि प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचण्यात त्याची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Introduction to Radio (BVHCT0302)**

Day & Date: Friday, 31-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.**08**

- 1) Frequency modulation radio 'FM' was invented by _____.
 a) Edwin Howard Armstrong b) John Chowning
 c) Reginald Fessenden d) None of the above
- 2) AIR was called Akashwani in _____.
 a) 1947 b) 1950
 c) 1957 d) 1960
- 3) The first radio programme in India was broadcasted by the Radio Club of _____.
 a) Delhi b) Bombay
 c) Madras d) Lucknow
- 4) 'Suno Sunao Life Banao' is the famous slogan of which FM channel?
 a) Red FM b) Big FM
 c) Radio Mirchi d) AIR
- 5) Vidyavani is radio of _____.
 a) SUS b) SPPU
 c) IQNOU d) BAMU
- 6) Radio is a medium of the _____.
 a) eye b) mouth
 c) year d) ear
- 7) Which media is suitable for illiterate population?
 a) Newspaper b) Radio
 c) Pamphlets d) Digital
- 8) _____ radio is confined to a small geographical area.
 a) Private b) Public
 c) Community d) None of these

- Q.2 Write short answers. (Any Four) 12**
- a) What is AM (Amplitude Modulation)? Explain its significance in radio broadcasting.
 - b) Discuss the key characteristics of radio as a medium of communication.
 - c) Describe the concept, format, and importance of a radio talk.
 - d) List and describe the major private radio channels in India.
 - e) What is a radio feature? Explain its structure and purpose.
 - f) Explain the elements and significance of a radio drama.
- Q.3 Write Broad Answer. (Any One) 10**
- a) Discuss the importance and necessity of community radio in India.
 - b) Explain the different types of microphones and their uses in radio production.
- Q.4 Write Broad Answer. 10**
- Describe radio as a mass medium of communication and its role in reaching a large audience.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Voc Journalism (सत्र- III) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर - २०२५

Introduction to Public Relations (VSCT0301)

वार, दिनांक : गुरुवार, ०६-११-२०२५

कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

१) आधुनिक जनसंपर्काचे जनक म्हणून कोण ओळखले जातात?

अ) जॉर्ज क्रील	ब) एडवर्ड बर्नेज
क) आयव्ही ली	ड) हॅरोल्ड बर्सन

२) पत्रकारितेसाठी प्रसिद्ध केलेला लिखित अहवाल म्हणजे:

अ) जाहिरात	ब) मेमो
क) प्रेस रिलीज	ड) हाउस जर्नल

३) जाहिरात आणि जनसंपर्क यामधील मुख्य फरक कोणता आहे?

अ) हे सशुल्क माध्यम आहे
ब) हे दीर्घकालीन चांगली प्रतिमा निर्माण करते
क) हे उत्पादन विकते
ड) हे आकर्षक नसते

४) PRSI याचा पूर्ण अर्थ काय?

अ) पब्लिक रिलेशन्स अँड सर्व्हिसेस ऑफ इंडिया
ब) पब्लिक रिलेशन्स सोसायटी ऑफ इंडिया
क) पब्लिक रिलेशन्स सिस्टीम ऑफ इंडिया
ड) पब्लिक रिलेशन्स स्टाफ इंडिया

५) खालीलपैकी कोण अंतर्गत सार्वजनिक गट आहे?

अ) ग्राहक	ब) मीडिया
क) कर्मचारी	ड) शासन

६) खालीलपैकी कोणते इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातील जनसंपर्क साधन नाही?

अ) व्हिडीओ बुलेटिन	ब) डॉक्युमेंटरी
क) वार्षिक अहवाल	ड) मुलाखत

- ७) जनसंपर्कातील लॉबिंग म्हणजे काय?
- अ) उत्पादने विकणे ब) सरकारी धोरणांवर प्रभाव टाकणे
क) प्रेस नोट लिहणे ड) प्रदर्शन आयोजित करणे
- ८) जनसंपर्क अधिकाऱ्याचे (PRO) कार्य कोणते?
- अ) वस्तू खरेदी करणे ब) सार्वजनिक प्रतिमा निर्माण करणे
क) विक्रीसाठी कॉल करणे ड) कथा लेखन करणे

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) जनसंपर्काची मूलभूत तत्त्वे.
- ब) जनमत निर्मितीत जनसंपर्काची भूमिका.
- क) हाउस जर्नल.
- ड) भारतातील जनसंपर्काचा इतिहास.
- इ) जनसंपर्कातील नैतिकता.
- ई) जनसंपर्क अधिकारी – गुणवैशिष्ट्ये व जबाबदाऱ्या.

प्र.३ वर्णनात्मक प्रश्न (कोणताही एक)

20

- अ) जनसंपर्काचा ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करा, आयव्ही ली व एडवर्ड बर्नेज यांच्या योगदानासह.

किंवा

- ब) मुद्रित, इलेक्ट्रॉनिक आणि नवमाध्यमांतील विविध जनसंपर्क साधनांची सविस्तर माहिती द्या.

प्र.४ जनसंपर्कातील अंतर्गत व बाह्य सार्वजनिक गट यांची माहिती द्या. जनमत व मतनेते यांच्या भूमिकेचे उदाहरणासह स्पष्टीकरण द्या.

१०

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025
Introduction to Public Relations (VSCT0301)**

Day & Date: Thursday, 06-11-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) Who is known as the father of modern Public Relations?
 - a) George Creel
 - b) Edward Bernays
 - c) Ivy Lee
 - d) Harold Burson
- 2) A written communication released to the press is called:
 - a) Advertisement
 - b) Memo
 - c) Press Release
 - d) House Journal
- 3) Public Relations is different from advertising because:
 - a) It is paid media
 - b) It builds long-term good will
 - c) It sells products
 - d) It is not persuasive
- 4) PRSI stands for:
 - a) Public Relations & Services of India
 - b) Public Relations Society of India
 - c) Public Relations System of India
 - d) Public Relations Staff India
- 5) Which of the following is an internal public of an organization?
 - a) Customers
 - b) Media
 - c) Employees
 - d) Government
- 6) Which tool is NOT used in electronic media PR?
 - a) Video Bulletin
 - b) Documentary
 - c) Annual Report
 - d) Interview
- 7) Lobbying in PR refers to?
 - a) Seiling products
 - b) Influencing government policy
 - c) Writing press notes
 - d) Organising exhibitions
- 8) Which of the following is a function of a Public Relations Officer (PRO)?
 - a) Purchasing goods
 - b) Building public image
 - c) Making sales calls
 - d) Writing fiction

- Q.2 Write short answers. (Any Four) 12**
- a) Basic elements of Public Relations.
 - b) Role of PR in opinion formation.
 - c) House Journal.
 - d) Development of PR in India.
 - e) Ethics in Public Relations.
 - f) PRO - Qualities and Responsibilities.
- Q.3 Descriptive Type Question. (Any One) 10**
- a) Explain the historical development of Public Relations with reference to Ivy Lee and Edward Bernays.
- OR**
- b) Discuss various Public Relations tools used in print, electronic, and new media.
- Q.4 Elaborate on the internal and external publics of Public Relations. Explain the role of public opinion and opinion leaders in PR with suitable examples. 10**

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Introduction to Television (BVHCT0401)

वार, दिनांक : मंगळवार, २८-१०-२०२५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

कमाल गुण: ४०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०८**
- १) डीडी नॅशनल (DD National) ही कोणत्या प्रकारची वाहिनी आहे?
अ) खाजगी मनोरंजन वाहिनी ब) सरकारी राष्ट्रीय वाहिनी
क) क्रीडा वाहिनी ड) वृत्तवाहिनी
 - २) भारतातील दूरचित्रवाणी उद्योगावर कोणाचे नियंत्रण आहे?
अ) माहिती आणि प्रसारण मंत्रालय
ब) दूरसंचार विभाग
क) गृह मंत्रालय
ड) सांस्कृतिक मंत्रालय
 - ३) एबीपी न्यूज (ABP News) पूर्वी कोणत्या नावाने ओळखली जात होती?
अ) स्टार न्यूज ब) झी न्यूज
क) इंडिया टीव्ही ड) डीडी न्यूज
 - ४) रिपब्लिक टीव्ही (Republic TV) ची सुरुवात कोणी केली?
अ) राजदीप सरदेसाई ब) बरखा दत्त
क) अर्णब गोस्वामी ड) श्वेता सिंह
 - ५) 'पेड चॅनेल' (Paid Channel) म्हणजे काय?
अ) मोफत दाखवली जाणारी वाहिनी
ब) पाहण्यासाठी शुल्क भरावे लागणारी वाहिनी
क) सरकारी वाहिनी
ड) फक्त रात्री दाखवली जाणारी वाहिनी

- ६) भारतातील वृत्तवाहिन्यांच्या प्राइम टाइममध्ये (Prime Time) साधारणपणे कोणता कार्यक्रम प्रकार असतो?
- अ) मुलांचे कार्यक्रम ब) चित्रपट
क) बातम्या आणि चर्चा ड) धार्मिक कार्यक्रम
- ७) भारतातील प्रादेशिक भाषांमधील (Regional Languages) वृत्तवाहिन्यांची भूमिका काय आहे?
- अ) फक्त मनोरंजन करणे
ब) स्थानिक बातम्या आणि संस्कृती जतन करणे
क) राष्ट्रीय बातम्यांचे भाषांतर करणे
ड) फक्त जाहिरात दाखवणे
- ८) 'डीडी किसान' ही वाहिनी कशासाठी समर्पित आहे?
- अ) महिला विकास ब) कृषी आणि ग्रामीण विकास
क) मुलांचे कार्यक्रम ड) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) माहिती आणि प्रसारण मंत्रालय
ब) डीडी किसान
क) खाजगी मनोरंजन वाहिनी
ड) क्रीडा वाहिनी
इ) डॉक्युमेंट्री प्रकार
ई) दूरदर्शन

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (दोन पैकी एक)

१०

- अ) माहिती शिक्षण आणि मनोरंजनात दूरदर्शनचे योगदान सविस्तर लिहा.
किंवा
ब) वृत्तवाहिनीतील इनपुट हेडच्या जबाबदाऱ्या आणि कामाचे स्वरूप लिहा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा.

१०

दूरचित्रवाणीचे स्वरूप, कार्यपद्धती आणि वैशिष्ट्ये लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B. Voc Journalism (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Introduction to Television (BVHCT0401)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) What type of channel is DD National?
 - a) Private entertainment channel
 - b) Government national channel
 - c) Sports channel
 - d) News channel
- 2) Who controls the television industry in India?
 - a) Ministry of Information and Broadcasting
 - b) Department of Telecommunications
 - c) Ministry of Home Affairs
 - d) Ministry of Culture
- 3) What was ABP News previously known as?
 - a) Star News
 - b) Zee News
 - c) India TV
 - d) DD News
- 4) Who started Republic TV?
 - a) Rajdeep Sardesai
 - b) Barkha Dutt
 - c) Arnab Goswami
 - d) Shweta Singh
- 5) What is a 'Paid Channel'?
 - a) Free-to-air channel
 - b) Pay-to-view channel
 - c) Government channel
 - d) Night-only channel
- 6) What type of program is usually broadcast in the prime time of news channels in India?
 - a) Children's programs
 - b) Movies
 - c) News and discussions
 - d) Religious programs
- 7) What is the role of news channels in regional languages in India?
 - a) Entertainment only
 - b) Preservation of local news and culture
 - c) Translation of national news
 - d) Advertising only

- 8) What is the purpose of 'DD Kisan' channel?
- a) Women's development
 - b) Agriculture and rural development
 - c) Children's programs
 - d) Health and family welfare

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) Ministry of Information and Broadcasting
- b) DD Kisan
- c) Private entertainment channel
- d) Sports channel
- e) Documentary genre
- f) Doordarshan

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 10

- a) Write in detail the contribution of Doordarshan in information education and entertainment.

OR

- b) Write the responsibilities and nature of work of the input head in a news channel.

Q.4 Write a detailed answer. 10

Write the nature, working method and features of television.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र – IV) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Introduction to Advertising (BVHCT0402)

वार, दिनांक : गुरुवार, ३०-१०-२०२५

कमाल गुण: ४०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:००

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

- १) जाहिरात म्हणजे नेमकं काय?
 अ) वैयक्तिक व विनामूल्य संवाद
 ब) सार्वजनिक मोफत घोषणा
 क) खाजगी संदेश
 ड) पैसे देऊन केलेला वैयक्तिक नसलेला संवाद
- २) AIDA मॉडेलमधील 'I' म्हणजे काय?
 अ) माहिती (Information) ब) छाप (Imression)
 क) रस (Interest) ड) उद्दिष्ट (Intention)
- ३) खालीलपैकी कोणता जाहिरातीचा कार्य नाही?
 अ) मन वळवणे ब) ग्राहकांना माहिती देणे
 क) उत्पादन करणे ड) मागणी निर्माण करणे
- ४) खालीलपैकी कोणते माध्यम सहाय्यक माध्यम (Support Media) आहे?
 अ) वृत्तपत्र ब) रेडिओ
 क) फलक (Hoarding) ड) मासिक
- ५) जाहिरात संप्रेषण प्रक्रियेत मुख्य भूमिका कोणाची असते?
 अ) जाहिरात संस्था ब) मीडिया खरेदीदार
 क) प्राप्तकर्ता (लक्ष्य प्रेक्षक) ड) कॉपीरायटर
- ६) जाहिरातीतील घोषवाक्याचा (Slogan) उपयोग काय असतो?
 अ) ब्रँडचा लोगो दाखवण्यासाठी ब) मालकाची ओळख पटवण्यासाठी
 क) ब्रँड आठवण टिकवण्यासाठी ड) घटकांची यादी देण्यासाठी

- ७) कोणता मॉडेल ग्राहकाच्या गरजा विविध स्तरांमध्ये स्पष्ट करतो?
- अ) AIDA
ब) DAGMAR
क) मास्लोचे गरजांचे शृंखलाबद्ध मॉडेल
ड) दोन टप्प्यांतील प्रवाह मॉडेल
- ८) जाहिरात संस्था निवडताना कोणती गोष्ट महत्त्वाची असते?
- अ) संस्थेच्या ऑफिसचा रंग
ब) इंटरनची संस्था
क) ग्राहक आणि संस्थेमधील जुळव
ड) शहराची लोकसंख्या

प्र.२ लघुलेख लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) भारतातील जाहिरात क्षेत्राचा विकास.
ब) AIDA मॉडेल.
क) मुद्रित जाहिरातीत घटक (हेडलाइन, बॉडी, स्लोगन, लोगो)
ड) जीवनमान सुधारण्यात जाहिरातीची भूमिका.
इ) सायबर मीडिया व जाहिरात.
ई) जाहिरात संस्थेची भूमिका.

प्र.३ दीर्घ उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१०

- अ) भारतातील जाहिरातीतील नैतिक व नियमबद्ध पैलू समजावून सांगा.
किंवा
ब) जाहिरात म्हणजे काय? तिचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.४ दीर्घ उत्तर लिहा.

१०

लक्ष्य प्रेक्षक, भौगोलिक क्षेत्र, माध्यम आणि उद्दिष्ट यावर आधारित जाहिरातीचे वर्गीकरण उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Introduction to Advertising (BVHCT0402)**

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

08

- 1) Which of the following best defines advertising?
 - a) Non-personal paid communication
 - b) Free public announcement
 - c) Private messaging
 - d) Product manufacturing
- 2) What does the 'I' in AIDA model stand for?
 - a) Information
 - b) Impression
 - c) Interest
 - d) Intention
- 3) Which of these is NOT a function of advertising?
 - a) Persuasion
 - b) Informing consumers
 - c) Production
 - d) Creating demand
- 4) Which media is considered support media?
 - a) Newspaper
 - b) Radio
 - c) Hoardings
 - d) Magazines
- 5) Who is the central figure in the communication process of advertising?
 - a) Advertising agency
 - b) Media buyer
 - c) Receiver (Target Audience)
 - d) Copywriter
- 6) What is the purpose of an advertising slogan?
 - a) To display the brand logo
 - b) To identify the owner
 - c) To create brand recall
 - d) To list product ingredients
- 7) Which model of communication relates to fulfilling consumer needs in levels?
 - a) AIDA
 - b) DAGMAR
 - c) Maslow's Hierarchy
 - d) Two-step flow

- 8)** Which of the following is a criterion for selecting an advertising agency?
- a) Color of the agency's office b) Number of interns
 - c) Client-agency compatibility d) City population

Q.2 Write short answers. (Any Four)

12

- a) Growth of advertising in India.
- b) AIDA model.
- c) Elements of a print advertisement.
- d) Role of advertising in standard of living.
- e) Cyber media in advertising.
- f) Role of an advertising agency.

Q.3 Answer the following question. (Any One)

10

- a) Explain the ethical and regulatory aspects of advertising in India.

OR

- b) Define advertising and explain its nature and scope.

Q.4 Answer the following question.

10

Classify advertising based on target audience, geographical area, medium, and purpose with examples.

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Film Studies and Appreciation (BV SCT0401)**

कमाल गुणः ४०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

04

- १) भारतीय चित्रपटाचा पहिला पूर्ण लांबीचा चित्रपट कोणता मानला जातो?
 अ) श्री पुंडलीक
 ब) राजा हरिश्चंद्र
 क) किसान कन्या
 ड) आलम आरा
- २) खालीलपैकी कोणता शब्द अप्रचलित किंवा प्रयोगात्मक चित्रपटनिर्मितीशी संबंधित आहे?
 अ) अवांट-गार्ड चित्रपट
 ब) समांतर चित्रपट
 क) भूमिगत चित्रपट
 ड) वरील सर्व
- ३) चित्रपटाच्या प्री-प्रॉडक्शनचा मुख्य उद्देश काय आहे?
 अ) संपादन
 ब) स्टोरीबोर्ड आणि नियोजन
 क) वितरण
 ड) सिनेमाटोग्राफी
- ४) प्रसिद्ध चित्रपट सात समुराई कोणत्या दिग्दर्शकाने दिग्दर्शित केला?
 अ) अल्फ्रेड हिचकॉक
 ब) अकिरा कुरोसावा
 क) चार्ली चाप्लिन
 ड) रितविक घटक
- ५) चित्रपटामध्ये ध्वनी आणि प्रतिमा यांचा संयोग काय म्हणून ओळखला जातो?
 अ) समक्रमण
 ब) मॉटेज
 क) सिनेमाटोग्राफी
 ड) मिज-ऑन-सेन
- ६) खालीलपैकी कोणता दिग्दर्शक भारतीय समांतर चित्रपटाशी संबंधित आहे?
 अ) हृषिकेश मुखर्जी
 ब) गुरु दत्त
 क) श्याम बेंनेगल
 ड) सत्यजीत राय
- ७) चित्रपट संपादनाचा मुख्य सिद्धांत काय आहे?
 अ) सौंदर्यशास्त्र आणि तांत्रिक
 ब) केवळ तांत्रिक
 क) केवळ सौंदर्यशास्त्र
 ड) ध्वनी डिझाइन

- ८) चित्रपट निर्मितीतील कोणता प्रकार एक प्रसिद्ध शैली आहे?
 अ) हॉरर
 ब) दस्तऐवजीकरण
 क) ऐतिहासिक
 ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) साहित्याचे चित्रपटात रूपांतर.
 ब) चित्रपट संपादनाचे सिद्धांत: सौंदर्यशास्त्र आणि तांत्रिक.
 क) भारतीय दस्तऐवजीकरण चित्रपटाचा इतिहास.
 ड) चित्रपट निर्मितीतील प्री-प्रॉडक्शन टप्पा.
 इ) चित्रपट शैलींचे प्रकार.
 ई) अकिरा कुरोसावाचा जागतिक चित्रपटासाठी योगदान.

प्र.३ विवेचनात्मक प्रश्न (कोणताही एक)

१०

- अ) चित्रपट निर्मितीच्या टप्प्यांवर चर्चा करा आणि सिनेमाटोग्राफी आणि ध्वनी डिझाइनच्या भूमिकेवर विशेष लक्ष केंद्रित करा.

किंवा

- ब) भारतीय चित्रपट उद्योगातील सत्यजीत राय यांच्या इतिहास आणि योगदानाची चर्चा करा.

प्र.४ मराठी चित्रपट उद्योगाच्या इतिहास आणि विकासावर चर्चा करा.

१०

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B.Voc Journalism (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Film Studies and Appreciation (BVSCT0401)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 03:00 PM To 05:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) Which of the following is considered the first full-length Indian feature film?
 - a) Shree Pundalik
 - b) Raja Harishchandra
 - c) Kisan Kanya
 - d) Alam Ara
- 2) Which term is associated with unconventional or experimental filmmaking?
 - a) Avant-garde cinema
 - b) Parallel cinema
 - c) Underground cinema
 - d) All of the above
- 3) What is the primary goal of film pre-production?
 - a) Editing
 - b) Storyboarding and planning
 - c) Distribution
 - d) Cinematography
- 4) Who directed the famous film Seven Samurai?
 - a) Alfred Hitchcock
 - b) Akira Kurosawa
 - c) Charles Chaplin
 - d) Ritwik Ghatak
- 5) What is the term used to describe the combination of sound and image in film?
 - a) Synchronization
 - b) Montage
 - c) Cinematography
 - d) Mise-en-scène
- 6) Which of the following filmmakers is associated with parallel cinema in India?
 - a) Hrishikesh Mukherjee
 - b) Guru Dutt
 - c) Shyam Benegal
 - d) Satyajit Ray
- 7) What is the main principle behind film editing?
 - a) Aesthetic and technical
 - b) Only technical
 - c) Only aesthetic
 - d) Sound design
- 8) Which of these is a famous genre in film production?
 - a) Horror
 - b) Documentary
 - c) Historical
 - d) All of the above

- Q.2 Write short answers. (Any Four)** **12**
- a) Adaptation of literature in cinema.
 - b) Principles of film editing: Aesthetic and technical.
 - c) History of Indian documentary cinema.
 - d) Pre-production stage in film production.
 - e) Types of film genres.
 - f) Contributions of Akira Kurosawa to world cinema.
- Q.3 Descriptive type questions. (Any One)** **10**
- a) Discuss the stages of film production with a special focus on the role of cinematography and sound design in the production process.
- OR**
- b) Explain the history and contributions of Satyajit Ray in the Indian film industry. How did his work influence international cinema?
- Q.4 Discuss the history and development of Marathi Cinema.** **10**

Seat No.	
----------	--

Set P

B. Voc. Journalism (सत्र – V) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Digital Journalism (BVHCT0501)

वार, दिनांक : बुधवार, २९-१०-२०२५
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

कमाल गुण: ४०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

- १) डिजिटल माध्यमांचे उद्दिष्ट काय आहे?
 - अ) माहिती प्रसारित करणे
 - ब) मनोरंजन करणे
 - क) शिक्षण देणे
 - ड) वरील सर्व
- २) व्हाट्सअप म्हणजे काय?
 - अ) ऑनलाईन संदेश पाठवण्याची सेवा
 - ब) ऑनलाईन व्हिडिओ कॉलिंगची सेवा
 - क) ऑनलाईन फोटो शेअरिंगची सेवा
 - ड) ऑनलाईन गेमिंगची सेवा
- ३) नागरिक पत्रकारितेचे उदाहरण कोणते आहेत?
 - अ) ऑनलाईन न्यूज पोर्टल
 - ब) सामुदायिक रेडिओ
 - क) नागरिकांचे ब्लॉग
 - ड) सर्व उपरोक्त
- ४) यूट्यूबवरील व्हिडिओ किती वेळेचे असू शकतात?
 - अ) १० मिनिटे
 - ब) ३० मिनिटे
 - क) १ तास
 - ड) १२ तास
- ५) डिजिटल मार्केटिंगसाठी कोणत्या टूल्सचा वापर केला जाऊ शकतो?
 - अ) Google Analytics
 - ब) Facebook Ads Manager
 - क) Hootsuite
 - ड) वरील सर्व
- ६) इंटरनेटवरील ऑनलाईन शॉपिंग कशी केली जाऊ शकते?
 - अ) अमेझॉन वापरणे
 - ब) फ्लिपकार्ट वापरणे
 - क) पेटीएम वापरणे
 - ड) वरील सर्व

- ७) ऑनलाईन जाहिरात म्हणजे काय?
- अ) ऑनलाईन प्लॅटफॉर्मवर जाहिरात करणे
 - ब) ऑफलाईन प्लॅटफॉर्मवर जाहिरात करणे
 - क) ऑनलाईन आणि ऑफलाईन प्लॅटफॉर्मवर जाहिरात करणे
 - ड) जाहिरात न करणे.
- ८) खालीलपैकी कोणता डिजिटल माध्यमाचा प्रकार आहे?
- अ) वर्तमानपत्र
 - ब) रेडिओ
 - क) सोशल मीडिया
 - ड) दूरदर्शन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) नागरिक पत्रकारिता
- ब) फेक बातम्या
- क) पत्रकारिता हे संभाषणाचे माध्यम
- ड) डिजिटल मार्केटिंग
- इ) इंटरनेटचा उदय आणि विकास
- ई) ऑनलाईन न्यूज वेबसाइट

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१०

- अ) समाज माध्यमांना आवश्यक असणारी आचारसंहिता सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) डिजिटल माध्यमाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा

१०

समाज माध्यमातील जाहिरातीची गरज स्पष्ट करा. समाज माध्यम हे एक जाहिरातीचे साधन आहे. सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

**B. Voc. Journalism (Semester - V) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Digital Journalism (BVHCT0501)**

Day & Date: Wednesday, 29-10-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

08

- 1) What is the purpose of digital media?
 - a) Disseminating information
 - b) Entertaining
 - c) Educating
 - d) All of the above
- 2) What is WhatsApp?
 - a) Online messaging service
 - b) Online video calling service
 - c) Online photo sharing service
 - d) Online gaming service
- 3) What are the examples of citizen journalism?
 - a) Online news portals
 - b) Community radio
 - c) Citizen blogs
 - d) All of the above
- 4) How long can videos on YouTube be?
 - a) 10 minutes
 - b) 30 minutes
 - c) 1 hour
 - d) 12 hours
- 5) What tools can be used for digital marketing?
 - a) Google Analytics
 - b) Facebook Ads Manager
 - c) Hootsuite
 - d) All of the above
- 6) How can online shopping be done on the internet?
 - a) Using Amazon
 - b) Using Flipkart
 - c) Using Paytm
 - d) All of the above
- 7) What is online advertising?
 - a) Advertising on online platforms
 - b) Advertising on offline platforms
 - c) Advertising on online and offline platforms
 - d) No advertising

- 8) Which of the following is a type of digital media?
- a) Newspaper
 - b) Radio
 - c) Social media
 - d) Television

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) 12

- a) Citizen journalism
- b) Fake news
- c) Journalism as a medium of communication
- d) Digital marketing
- e) Rise and development of the Internet
- f) Online news website

Q.3 Answer the following question. (Any One) 10

- a) Explain in detail the code of conduct required for social media.

OR

- b) Explain the types of digital media.

Q.4 Answer the following question in detail. 10

Explain the need for advertising in social media. Social media is a means of advertising. Discuss in detail.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - V) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025
Communication and Mass Communication Theories (BVHCT0502)**

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३१-१०-२०२५

कमाल गुण: ४०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

- १) संवादातील प्ले सिद्धांत खालील गोष्टीवर जोर देतो:
 - अ) गरजांची तृप्ती
 - ब) मुख्य कार्य म्हणून मनोरंजन
 - क) दोन-चरणीय प्रवाह
 - ड) निवडक धारणा
- २) न्यूकॉम्बचे मॉडेल दुसऱ्या नावाने ओळखले जाते:
 - अ) ABX मॉडेल
 - ब) SMCR मॉडेल
 - क) परस्पर मॉडेल
 - ड) रेषीय मॉडेल
- ३) शॅनन आणि वेव्हरच्या मॉडेलमध्ये "गोंगाट" या संज्ञेचा अर्थ काय?
 - अ) संवादाची स्पष्टता
 - ब) संवादातील अडथळे
 - क) मिडियाचा प्रभाव
 - ड) प्रेक्षकांचा अभिप्राय
- ४) संस्कृतीवर्धन/मशागत सिद्धांताचे प्रस्तावक कोण होते?
 - अ) जॉर्ज गेरबनर
 - ब) पॉल लझार्सफेल्ड
 - क) हॅरोल्ड लॅस्वेल
 - ड) विल्बर श्राम
- ५) अधिनायकवादी सिद्धांत आधारित आहे:
 - अ) प्रसारमाध्यमांचे स्वातंत्र्य
 - ब) मिडियाचा राज्याच्या नियंत्रणाखाली असावा
 - क) मिडिया एक निगराणी करणारा म्हणून
 - ड) मिडिया समाजाच्या सार्वजनिक हितासाठी कार्य करते
- ६) डान्सचे मॉडेल संवादाचे प्रतिनिधित्व कशा प्रकारे करते?
 - अ) वर्तुळाकार
 - ब) रेषीय
 - क) सर्पिल
 - ड) श्रेणीबद्ध

- ७) एजेंडा सेटिंग सिद्धांत स्पष्टीकरण करते:
- अ) सार्वजनिक मत तयार करण्यात मिडियाची भूमिका
 - ब) मिडियामधून त्वरीत तृप्ती मिळविणे
 - क) संवादामधील गोंगाट
 - ड) अभिप्रेरणा लूप्स
- ८) विकासात्मक मिडिया सिद्धांत सर्वाधिक संबंधित आहे.
- अ) अत्यंत विकसित देशांसोबत
 - ब) विकासशील देशांसोबत
 - क) अधिनायकवादी व्यवस्थांबरोबर
 - ड) लिबर्टेरियन समाजांबरोबर

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) दोन-चरणीय प्रवाह सिद्धांत.
- ब) शॅनन आणि वेव्हरचे मॉडेल.
- क) एजेंडा सेटिंग सिद्धांत.
- ड) डान्सचे मॉडेल.
- इ) लिबर्टेरियन सिद्धांत.
- ई) वापर आणि तृप्ती सिद्धांत.

प्र.३ वर्णनात्मक प्रश्न. (कोणताही एक)

१०

- अ) मिडिया अध्ययनांमध्ये ज्ञान सिद्धांताचे महत्त्व चर्चा करा.

किंवा

- ब) संवादामध्ये निवडक एक्सपोजर, धारणा आणि साठवणीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.४ विकासात्मक मिडिया आणि लोकशाही सहभागी सिद्धांतांचे विस्तृत वर्णन करा.

१०

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - V) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025**

Communication and Mass Communication Theories (BVHCT0502)

Day & Date: Friday, 31-10-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

08

- 1) The Play Theory in communication emphasizes:
 - a) Gratification of needs
 - b) Entertainment as the primary function
 - c) Two-step flow
 - d) Selective perception
- 2) Newcomb's Model is also known as:
 - a) ABX Model
 - b) SMCR Model
 - c) Interactive Model
 - d) Linear Model
- 3) The term "noise" in Shannon and Weaver's model refers to:
 - a) Communication clarity
 - b) Communication barriers
 - c) Media influence
 - d) Audience feedback
- 4) Cultivation Theory was proposed by:
 - a) George Gerbner
 - b) Paul Lazarsfeld
 - c) Harold Lasswell
 - d) Wilbur Schramm
- 5) The Authoritarian Theory is based on:
 - a) Freedom of press
 - b) State control of media
 - c) Media as a watchdog
 - d) Media serving public interest
- 6) Dance's Model represents communication as:
 - a) Circular
 - b) Linear
 - c) Spiral
 - d) Hierarchical
- 7) Agenda Setting Theory explains:
 - a) Media's role in shaping public opinion
 - b) Immediate gratification from media
 - c) Noise in communication
 - d) Feedback loops
- 8) Development Media Theory is most relevant to:
 - a) Highly developed countries
 - b) Developing nations
 - c) Authoritarian regimes
 - d) Libertarian societies

- Q.2 Write short notes. (Any Four) 12**
- a) Two-Step Flow Theory.
 - b) Shannon and Weaver's Model.
 - c) Agenda Setting Theory.
 - d) Dance's Model.
 - e) Libertarian Theory.
 - f) Uses and Gratification Theory.
- Q.3 Descriptive type questions. (Any One) 10**
- a) Discuss the importance of Cognitive Theory in media studies.
- OR**
- b) Explain the role of Selective Exposure, Perception, and Retention in communication.
- Q.4 Elaborate on the Development Media and Democratic Participant Theories. 10**

- ७) ——— मालकी म्हणजे अनेक व्यवसाय ऑपरेशन्सची मालकी, त्यापैकी एक जो मीडियाचा व्यवसाय आहे.
- अ) साखळी ब) क्रॉस मीडिया
क) समूह ड) यापैकी नाही
- ८) ——— इंटिग्रेशन म्हणजे मीडिया कंपनी ज्याची उपस्थिती वेगवेगळ्या मीडिया विभागांमध्ये असते
- अ) उभ्या ब) क्षैतिक
क) दोन्ही ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

- अ) प्रेरणा म्हणजे काय आणि ती व्यवस्थापनावर कसा परिणाम करते?
- ब) छोट्या वृत्तपत्रांना सामोरे जाणाऱ्या मुख्य व्यवस्थापनाच्या समस्या काय आहेत?
- क) विविध माध्यम बाजार आणि माध्यम संस्थांसाठी उत्पन्नाचे स्त्रोत स्पष्ट करा.
- ड) क्रॉस-मीडिया मालकी म्हणजे काय, आणि त्याचे काय परिणाम होतात?
- इ) भारतातील वृत्तपत्रांची नोंदणी करणाऱ्या आरएनआयची भूमिका मीडिया उद्योगात स्पष्ट करा.
- ई) मोबदला तत्व म्हणजे काय आणि ते माध्यम संस्थांमध्ये कसे लागू केले जाते?

प्र.३ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) १०

- अ) भारतामधील इलेक्ट्रॉनिक मीडिया चा विकास आणि त्याची भूमिका स्पष्ट करा.
किंवा
ब) माध्यम अर्थशास्त्राची प्रमुख विशिष्ट वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.४ माध्यम संस्था आणि त्यांची ओळख ठरवणारी प्रमुख वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

**B.Voc Journalism (Semester - V) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025
Media Industry Management (BVSCT0501)**

Day & Date: Monday, 03-11-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) _____ is about deciding in advance what should be done.
 - a) organizing
 - b) directing
 - c) planning
 - d) controlling
- 2) Management _____ in order to achieve the goals
 - a) registers trademark
 - b) develops tactics
 - c) formulates strategies
 - d) outsources operations
- 3) Among the following was the first to identify four functions of management.
 - a) Fredrick W. Taylor
 - b) Henry Fayol
 - c) Robert Owen
 - d) None of these
- 4) Newspaper, radio, TV these are _____ organizations.
 - a) media
 - b) food
 - c) IT
 - d) telemarketing
- 5) Media organizations as manufacturing process are similar to other manufacturing companies.
 - a) true
 - b) falls
 - c) both a, b
 - d) None of these
- 6) Gyan Darshan (GD), a fully digital _____ hour exclusive educational TV channel
 - a) 12
 - b) 24
 - c) 6
 - d) None of these

- 7) _____ ownership means the ownership of several business operations, one of which is a media business.
- a) chain
 - b) cross media
 - c) conglomerate
 - d) None of these
- 8) _____ integration refers to a Media Company having a presence across different media segment
- a) vertical
 - b) horizontal
 - c) both
 - d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) What is motivation and how does it impact management?
- b) What are the key management challenges faced by small newspapers?
- c) Describe the different media markets and the various sources of income for media organizations.
- d) What is cross-media ownership, and what are its implications?
- e) Explain the role of the Registrar of Newspapers for India (RNI) in the media industry
- f) What is the principle of remuneration and how is it applied in media organizations?

Q.3 Answer the following question. (Any One) 10

- a) Describe the development and role of electronic media in India.

OR

- b) Explain the key distinctive features of media economics.

Q.4 Describe media organizations and explain the key characteristics that define them. 10

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Voc Journalism (सत्र – VI) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५

Mobile Journalism (BVHCT0601)

वार, दिनांक : मंगळवार, २८-१०-२०२५

कमाल गुण: ४०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

- १) मोबाईल फोनमधील कॅमेऱ्याचा वापर कशासाठी केला जातो?
 - अ) फोटो आणि व्हिडिओ घेण्यासाठी
 - ब) लाईव्ह स्ट्रीमिंगसाठी
 - क) मुलाखती रेकॉर्ड करण्यासाठी
 - ड) वरील सर्व
- २) मोबाईल पत्रकारितेसाठी कोणत्या कौशल्यांची आवश्यकता असते?
 - अ) व्हिडिओ शूटिंग आणि एडिटिंग
 - ब) ऑडिओ रेकॉर्डिंग आणि एडिटिंग
 - क) लेखन आणि कथाकथन
 - ड) वरील सर्व
- ३) मोबाईल पत्रकारितेत लाईव्ह स्ट्रीमिंगसाठी कशाचा वापर केला जातो?
 - अ) सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म
 - ब) खास लाईव्ह स्ट्रीमिंग ॲप्स
 - क) मोबाईल डेटा किंवा वाय-फाय
 - ड) वरील सर्व
- ४) मोबाईल पत्रकारितेत स्टोरीटेलिंगचे महत्त्व काय आहे?
 - अ) बातमी अधिक आकर्षक बनवण्यासाठी
 - ब) फक्त मनोरंजनासाठी
 - क) बातमी लहान करण्यासाठी
 - ड) फक्त माहिती देण्यासाठी
- ५) मोबाईल पत्रकारितेतील आशय लेखन कसे असावे?
 - अ) लांबलचक आणि विस्तृत
 - ब) संक्षिप्त आणि आकर्षक
 - क) क्लिष्ट आणि तांत्रिक
 - ड) फक्त माहितीपूर्ण

- ६) मोबाईल पत्रकारितेत वाचकांची प्रतिक्रिया जाणून घेण्यासाठी काय वापरले जाते?
- अ) फक्त लेख वाचणे ब) लाईक्स आणि कमेंट्स
क) बातमी शेअर न करणे ड) फक्त हेडलाईन वाचणे
- ७) मोबाईल पत्रकारितेत 'कॉल टू ॲक्शन' (Call to Action) चा उद्देश काय असतो?
- अ) वाचकांना फक्त माहिती देणे
ब) वाचकांना पुढील कृती करण्यास प्रवृत्त करणे
क) लेख वाचण्यास सांगणे
ड) बातमी शेअर करण्यास सांगणे
- ८) मोबाईल पत्रकारितेत डेटा ट्रान्सफरसाठी काय वापरले जाते?
- अ) फक्त वाय-फाय
ब) मोबाईल डेटा
क) यूएसबी केबल आणि क्लाउड स्टोरेज
ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) बॅकपॅक पत्रकारिता
ब) मोबाईल पत्रकारितेची उपकरणे
क) मोबाईल पत्रकारितेमधील ५ सी
ड) स्टिंग ऑपरेशन
इ) एनडीटीव्हीचा मोबाईल पत्रकारिता प्रयोग
ई) स्मार्ट फोनची वैशिष्ट्ये

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१०

- अ) मोबाईल पत्रकारिता म्हणजे काय? मोबाईल पत्रकारितेची वैशिष्ट्ये सांगा.
किंवा
ब) कन्व्हर्जन्स पत्रकारिता म्हणजे काय? कन्व्हर्जन्स पत्रकारितेची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

नागरिक पत्रकारिता म्हणजे काय? नागरिक पत्रकारितेचे स्वरूप सांगून मोबाईल पत्रकारितेत असलेले योगदान लिहा.

१०

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B. Voc Journalism (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Mobile Journalism (BVHCT0601)**

Day & Date: Tuesday, 28-10-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) What is the camera in a mobile phone used for?
 - a) To take photos and videos
 - b) For live streaming
 - c) To record interviews
 - d) All of the above
- 2) What skills are required for mobile journalism?
 - a) Video shooting and editing
 - b) Audio recording and editing
 - c) Writing and storytelling
 - d) All of the above
- 3) What is used for live streaming in mobile journalism?
 - a) Social media platforms
 - b) Special live streaming apps
 - c) Mobile data or Wi-Fi
 - d) All of the above
- 4) What is the importance of storytelling in mobile journalism?
 - a) To make the news more attractive
 - b) Just for entertainment
 - c) To shorten the news
 - d) Just for information
- 5) How should the content writing in mobile journalism be?
 - a) Long and detailed
 - b) Short and engaging
 - c) Complex and technical
 - d) Just informative
- 6) What is used to get the reader's reaction in mobile journalism?
 - a) Only reading the article
 - b) Likes and comments
 - c) Not sharing the news
 - d) Only reading the headline
- 7) What is the purpose of 'Call to Action' in mobile journalism?
 - a) Only informing the reader
 - b) Motivating the reader to take further action
 - c) Asking to read the article
 - d) Asking to share the news

- 8)** What is used for data transfer in mobile journalism?
- a) Only Wi-Fi
 - b) Mobile data
 - c) USB cable and cloud storage
 - d) All of the above

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) 12

- a) Backpack journalism
- b) Mobile journalism tools
- c) 5 Cs in mobile journalism
- d) Sting operation
- e) NDTV's mobile journalism experiment
- f) Features of smart phones

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 10

- a) What is mobile journalism? State the features of mobile journalism.

OR

- b) What is convergence journalism? Explain the features of convergence journalism in detail.

Q.4 Answer the following question in detail. 10

What is citizen journalism? State the nature of citizen journalism and write its contribution to mobile journalism.

Set

P

B.Voc Journalism (सत्र – VI) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Social Issues and Media (BVHCT0602)

Page 1 of 4

- ६) जागतिक तापमानवाढ प्रामुख्याने कशामुळे होते?
- अ) अतिवृष्टी ब) ओझोन थर तयार होणे
क) हरितगृह वायूंचे उत्सर्जन ड) समुद्रतळ धक्के
- ७) नक्षलवाद मुख्यतः कोणाशी संबंधित आहे?
- अ) नागरी नियोजन
ब) धार्मिक सुधारणा
क) डाव्या विचारसरणीचा अतिरेक
ड) आंतरराष्ट्रीय मुत्सद्देगिरी
- ८) सामाजिक चळवळीत माध्यमांची भूमिका म्हणजे:
- अ) लोकांचे मनोरंजन ब) सेलिब्रिटी बातम्या देणे
क) चुकीची माहिती पसरवणे ड) लोकशिक्षण आणि संघटन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) भारतीय समाजाची वैशिष्ट्ये
- ब) उत्तरआधुनिकता
- क) डिजिटल दरी
- ड) पर्यावरणविषयक प्रश्न
- इ) साम्प्रदायिक प्रश्न
- ई) सामाजिक चळवळीत माध्यमांची भूमिका

प्र.३ खालील प्रश्नाचे विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

୧୦

- अ) भारतातील सामाजिक व सांस्कृतिक मूल्यांवर जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) भारतातील स्त्रिया व बालकांशी संबंधित प्रमुख राष्ट्रीय समस्यांवर सविस्तर लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

୨୦

आंतकवाद, जातीविरोधी संघर्ष, आणि नक्षलवाद यांसारख्या संघर्षांच्या क्षेत्रांमध्ये माध्यमांची भूमिका विश्लेषित करा. माध्यमे शांती व सामाजिक न्यायासाठी पूल कसा बनू शकतो?

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination:
October/November - 2025
Social Issues and Media (BVHCT0602)**

Day & Date: Thursday, 30-10-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **08**

- 1) Which of the following is a key feature of Indian society?
 - a) Homogeneity
 - b) Multilingualism
 - c) Industrial dominance
 - d) Unitary governance
- 2) Who is known as the father of Indian social reform?
 - a) Mahatma Gandhi
 - b) Raja Ram Mohan Roy
 - c) Jyotirao Phule
 - d) B. R. Ambedkar
- 3) The term "Digital Divide" refers to:
 - a) Division in mobile phone brands
 - b) Inequality in access to digital technology
 - c) Increasing internet prices
 - d) New online educational courses
- 4) Which movement was led by Anna Hazare?
 - a) Green Revolution
 - b) Anti-corruption movement
 - c) Dalit Movement
 - d) Narmada Bachao Andolan
- 5) Which Article of the Indian Constitution guarantees Freedom of Speech and Expression?
 - a) Article 19
 - b) Article 14
 - c) Article 21
 - d) Article 32
- 6) Global warming is primarily caused by:
 - a) Heavy rainfall
 - b) Ozone layer formation
 - c) Emission of greenhouse gases
 - d) Tsunamis
- 7) Naxalism is mainly associated with:
 - a) Urban planning
 - b) Religious reform
 - c) Left-wing extremism
 - d) Global diplomacy

- 8) The role of media in social movements is mainly to:
- a) Entertain the public
 - b) Report celebrity news
 - c) Spread misinformation
 - d) Educate and mobilize people

Q.2 Write Short Notes. (Any Four) 12

- a) Characteristics of Indian Society
- b) Postmodernism
- c) Digital Divide
- d) Environmental Issues
- e) Communal Issues
- f) Role of Media in Social Movements

Q.3 Answer the following question. (Any One) 10

- a) Explain the impact of globalization on social and cultural values in India with suitable examples.

OR

- b) Discuss the major national issues affecting women and children in contemporary Indian society.

Q.4 Broad Question. 10

Critically analyze the role of media in addressing conflict areas like terrorism, caste conflicts, and naxalism. How can media act as a bridge for peace and social justice?

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Voc Journalism (सत्र – VI) (नवीन) (CBCS) परीक्षा:
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर – २०२५
Media Law & Ethics (BVSCT0601)

वार, दिनांक : शनिवार, ०१-११-२०२५
 वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:००

कमाल गुण: ४०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

- १) २००७ साली मजठिया वेतन आयोग ——— साठी स्थापन करण्यात आला.
 अ) जनसंपर्क व्यावसायिक ब) जाहिरात संस्थेतील कामगार
 क) श्रमिक पत्रकार ड) यापैकी नाही
- २) सद्यस्थितीत भारतात ——— मूलभूत हक्क आहेत.
 अ) पाच ब) सहा
 क) सात ड) यापैकी नाही
- ३) भारतात मुद्रणाधिकार कायदा ——— साली पहिल्यांदा संमत झाला.
 अ) १९२३ साली ब) १९२० साली
 क) १९१४ साली ड) यापैकी नाही
- ४) ——— आणीबाणीच्या तरतुदीशी निगडीत आहे.
 अ) कलम ३२१ ब) कलम ३७१
 क) कलम ३५२ ड) यापैकी एकही नाही
- ५) पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाने आपला अहवाल ——— साली सादर केला.
 अ) १९५३ साली ब) १९५४ साली
 क) १९५५ साली ड) यापैकी नाही
- ६) भारतीय राज्यघटनेच्या प्रास्ताविकेत 'समाजवादी' आणि 'धर्मनिरपेक्ष' हे शब्द ——— घटनादुरुस्तीद्वारे समाविष्ट करण्यात आले.
 अ) बेचाळीसावी घटनादुरुस्ती ब) चौरेचाळीसावी घटनादुरुस्ती
 क) पंचेचाळीसावी घटनादुरुस्ती ड) यापैकी नाही

- ७) पी. टी. आय., यू. एन. आय आणि इतर वृत्तसंस्था ——— च्या काळात बंद केल्या होत्या.
 अ) स्वातंत्र्य लढा
 ब) दुसरे महायुद्ध
 क) आणीबाणी
 ड) यापैकी नाही.
- ८) प्रसार भारती कायदा ——— अमलात आला.
 अ) १९९७ साली
 ब) १९९५ साली
 क) १९९० साली
 ड) यापैकी नाही

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
- अ) भारताच्या राष्ट्रपतींचे अधिकार व कार्ये कोणती आहेत?
 ब) "पंतप्रधान हा वास्तविक प्रमुख आहे" हे विधान स्पष्ट करा.
 क) भारताच्या घटनादुरुस्तीच्या ४२ व्या दुरुस्तीची सविस्तर माहिती द्या.
 ड) भारताचे पंतप्रधान होण्यासाठी आवश्यक असलेली पात्रता कोणती आहे?
 इ) भारतीय संसदेतील वरिष्ठ सभागृहाबद्दल सविस्तर माहिती द्या.
 ई) संसदेची मुख्य कार्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १०
- अ) न्यायालयाचा अवमान म्हणजे काय? दोन उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) तुम्हाला वाटते का की भारतीय माध्यमांना स्वातंत्र्याची पूर्ण अनुभूती आहे? सुयोग्य उदाहरणे देऊन चर्चा करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १०
- भारतीय राज्यघटनेची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Voc Journalism (Semester - VI) (New) (CBCS) Examination:
October/November – 2025
Media Law & Ethics (BVSCT0601)**

Day & Date: Saturday, 01-11-2025
Time: 11:00 AM To 01:00 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) Majethia wage board was constitutes for in year 2007 for _____.
a) PR Professionals b) Ad Agency Workers
c) Working Journalists d) None of these
- 2) _____ Fundamental Rights are there in India at present.
a) Five b) Six
c) Seven d) None of these
- 3) Copyright Act was first enacted in _____ in India.
a) Year 1923 b) Year 1920
c) Year 1914 d) None of these
- 4) _____ is related to provision of emergency.
a) Article 321 b) Article 371
c) Article 352 d) None of these
- 5) The First Press Commission submitted its report on _____.
a) Year 1953 b) Year 1954
c) Year 1955 d) None of these
- 6) The words 'Socialist' and 'Secular' were included in preamble through _____ amendment of the Constitution.
a) 42nd Amendment b) 44th Amendment
c) 45th Amendment d) None of these
- 7) PTI, UNI and other news agencies were closed during _____.
a) Freedom struggle b) Second World War
c) Emergency d) None of these
- 8) Prasar Bharati Act was implemented from _____.
a) Year 1997 b) Year 1995
c) Year 1990 d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) What are the powers and functions of the President of India?
- b) Explain the statement "The Prime Minister is the de facto head of the government."
- c) Provide a detailed explanation of the 42nd Amendment of the Constitution of India.
- d) What are the qualifications required to become the Prime Minister of India?
- e) Provide detailed information about the Upper House of the Parliament of India.
- f) Explain the key functions and responsibilities of Parliament.

Q.3 Answer the following questions. (Any One) 10

- a) What is contempt of court? Explain with two examples.

OR

- b) Do you believe that the Indian media enjoys freedom? Discuss with suitable examples.

Q.4 Describe the key features of the Indian Constitution. 10